

“Мінск глядзіць” на карту арт-скарбаў

Каля чатырох соцень твораў на 17 пляцоўках, аўтары ад 8 да 78 гадоў з Беларусі, Латвіі, Эстоніі... Міжнародны фестываль мастацтва “Арт-Мінск — 2019”, які адкрыўся днямі ў сталіцы, зноў ператворыць горад у вялікую мастацкую галерэю. Летась ён ладзіўся ўпершыню і арганізатары адразу ж расставілі ўсе кропкі над “і”: па-першае, гэта ні ў якім разе не копія нейкіх замежных арт-кірмашоў, па-другое, праект аб’ядноўвае мастакоў незалежна ад іх узросту ды грамадзянства, і па-трэцяе — фэст імкнецца адкрыць наведвальнікам як мага болей выставачных прастораў у горадзе. Невыпадкова на яго афішах выяўлена менавіта вока — слоган фестывалю “Мінск глядзіць”. Пра тое, што і дзе прапаноўваюць убачыць у бліжэйшы месяц, распавядае “К”.

Вераніка МОЛАКАВА / Фота Сяргея ЖДАНОВІЧА

— Мінск — гэта ў першую чаргу людзі, якія тут жывуць і сюды прыязджаюць. Але не кожны з іх ведае, дзе знаходзіцца мастацкая галерэя, — кажа дырэктар Цэнтра выяўленчага і медыямастацтва “Новыя культурныя ініцыятывы” Аляксандр Зіменка. — Таму мы разам з Мінгарвыканкамам спрабуем паказаць, што гэта горад, дзе ёсць шмат мастацкіх твораў на лобы густ і месцаў для іх паказу.

Галоўнай пляцоўкай фестывалю па-ранейшаму застаецца Палац мастацтва. Таксама на карце “Арт-Мінска” (якую спецыяльна друкуюць для наведвальнікаў як запрашэнне наведваць усе выставы) — Нацыянальная бібліятэка Беларусі, Нацыянальны гістарычны музей, Музей гісторыі беларускага кіно, Мемарыяльны музей-майстэрня Заіра Азгура, выставачныя залы “Акадэмія” і Kodex Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, галерэі “Арт Хаос”, “Беларт”, “ДК”, “Арт-порт”, “Мастацтва”, “Універсітэт культуры”, культурны хаб Ок16, Мастацкая галерэя Міхаіла Савіцкага, галерэя Беларускага саюза дызайнераў, арт-гасціўня “Высокае месца”.

Заканчэнне — на старонцы 3.

ПРАЦЯГВАЕЦЦА ПАПІСКА НА ГАЗЕТУ “КУЛЬТУРА” ПРАЗ ІНДЫВІДУАЛЬНЫ (63875) І ВЕДАМАСНЫ (638752) ІНДЭКСЫ.

З дапамогай банкаўскай карткі газету можна выпісаць праз інтэрнэт-сэрвіс на сайце “Белпошты” (пункт “Афармленне падпіскі на друкаваныя сродкі масавай інфармацыі”).

Соцыум

АПГРЭЙД ВА ЎСІХ СЭНСАХ

Год таму ў “Беларусьфільма” з’явіўся новы дырэктар — Уладзімір Карачэўскі. “К” наведала кінастудыю, каб даведацца, чым яна жыве цяпер і што яе чакае ў бліжэйшай будучыні.

Ст. 5

Тэма

КОЛЬКІ КРОКАЎ АД ІДЭІ ДА ШЭДЭЎРА?

Як зрабіць такую афішу, каб нават прыбраўшы з яе назву спектакля, глядач змог інтуітыўна адчуць, пра што ён? “К” пагутарыла з дызайнерам Анікай Нядзелька.

Ст. 12

In memoriam

ПАМЯЦІ ЮРЫЯ БЛІНОВА

30 мая былі саракавіны па Юрыю Блінову. На старонках “К” п’яніста згадвае кінарэжысёр Уладзімір Арлоў.

Ст. 14 — 15

Дні культуры Камбоджы ў Беларусі адкрываюць першы намеснік міністра культуры Беларусі Наталля Карчэўская і міністр культуры і прыгожых мастацтваў Камбоджы Фаерунг Сакона.

3 28 па 31 мая прайшлі Дні культуры Каралеўства Камбоджы ў Рэспубліцы Беларусь. Тысячы кіламетраў, якія распасцёрліся паміж нашай і гэтай азіяцкай краінай, і неверагодная розніца ў ментальным сэнсе ды ладзе жыцця беларусаў і кхмерам у не сталі перашкодай для іх культурнага збліжэння і нават яднання ў адзіным эмацыйным парыве на канцэртах камбоджыйскіх майстроў мастацтваў у Беларусі.

Мікола ЧЭМЕР / Фота аўтара

Гэта, дарэчы, не першы такі досвед супрацоўніцтва беларусаў і камбоджыйцаў пад патранажам Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь і Міністэрства культуры і прыгожых мастацтваў Камбоджы. Два гады таму ў Пнампені ўжо праходзілі Дні культуры Беларусі, падчас якіх камбоджыйскія глядачы цэпла прымалі выступы Дзяржаўнага ансамбля танца Беларусі і салісткі Мала-

дэжнага тэатра эстрады Вікторыі Алешка, экспазіцыю "Беларусі і беларусы", падрыхтаваную Нацыянальным гістарычным музеем Рэспублікі Беларусь, і персанальную выставу нашага мастака Васіля Ясюка.

Камбоджыйцы не засталіся ў даўгу, і ў нечым іх культурны адказ быў сіметрычным. У рамках Дзён культуры Камбоджы беларусам таксама паказалі вялікі харэаграфічны калектыў —

Апсары прынеслі прыгажосць і дождж

дзяржаўную труп артыстаў дэпартаменту мастацтва Міністэрства культуры і прыгожых мастацтваў Камбоджы, асобных салістаў-інструменталістаў з гэтага дэпартаменту і дыктоўную фотавыставу, якая красамойна расказала пра культуру і гісторыю краіны кхмераў.

28 мая з камбоджыйскай дэлегацыяй на чале з міністрам культуры і прыгожых мастацтваў Камбоджы Фаерунг Сакона сустраўся міністр культуры Рэспублі-

кі Беларусь Юрыі Бондар, а на наступны дзень у Белдзяржфілармоніі адбыліся ўрачыстае адкрыццё Дзён культуры Камбоджы ў Беларусі і канцэрт — праграма якога, дарэчы, назаўтра парадавала жыхароў Маладзечна.

Пасля прыгожай танцавальнай прэлюдыі ў выкананні знакамітага ансамбля "Харошкі" словамі ўдзячнасці і павагі абмяняліся першы намеснік міністра культуры Беларусі Наталля Кар-

чэўская і міністр культуры і прыгожых мастацтваў Камбоджы Фаерунг Сакона. "Беларуская публіка ўпершыню атрымае магчымасць пазнаёміцца з традыцыйным мастацтвам Камбоджы", — адзначыла Наталля Карчэўская. Правядзенне дзён нацыянальнай культуры, падкрэсліла яна, з'яўляецца агульным унёскам у пашырэнне і ўмацаванне сяброўства паміж народамі, ствараючы спрыяльную глебу для паляпшэння супрацоўніцтва і ў іншых сферах.

Падзякаваўшы за цудоўную арганізацыю Дзён культуры Камбоджы ў Беларусі і зрабіўшы невялічкі экскурс у гісторыю дыпламатычных адносін паміж дзвюма краінамі (яны былі ўсталяваныя ў 1995 годзе), спадарыня Сакона прызналася, што меладыйнасьць беларускай музыкі, прыгажосць і дынамічнасьць танца, прадэманстраваныя два гады таму ў Камбоджы Дзяржаўнаму ансамблю танца Беларусі, да гэтага часу выклікае ў яе самыя глыбокія пацуці. Высокая госьця пажадала ўсім беларускаму народу бласпулення на даўгалецце, высакародства, шчасце і

сілу — паводле бласпулення самога Буды.

Цудоўны канцэрт, які зладзілі камбоджыйскія артысты для беларусаў, быў з любоўю і акуратнасцю сатканы з экзатычных для нас кхмерскіх фальклорных танцаў, кожны з якіх звязаны з тым ці іншым міфам ці звычайам або ўяўленнем аб ўасабленне кхмерскага варыянта таго ці іншага сюжэта з Рамаяны. Перад вачыма беларусаў уа ўсёй сваёй красе і неспасціжнай для нас азіяцкай гнуткасці ды граццёзнасці разгарнулася сапраўдная танцавальная феерыя, дзе галоўную ролю гралі то залатая русалка, то какасавае ракавіна, то кардамон, то багіні аблокаў і дажджу апсары — дарэчы, вельмі ласкавыя і добразычлівыя да людзей... А танцы чаргаваліся з інструментальнымі сола: гучалі зробленыя з бамбука камбоджыйскія габоі (пей-пак і пей о), камбоджыйская флейта (кхлой), камбоджыйскія літаўры (ско-тхом)...

Прынамсі, адно з пажаданых-бласпуленняў Буды — шчасце — публіка, якая сабралася ўвечары 29 мая ў вялікай зале Белдзяржфілармоніі, атрымала. А пасля шчаслівых наведвальніцкаў канцэрта літаральна на прыступках філармоніі сустраў майскі дожджык.

Падчас канцэрта камбоджыйскіх артыстаў.

Мікола ЧЭМЕР / Фота аўтара

Кніжныя open-air у замку

Прыемная навіна: неўзабаве ў нас пабудуе яшчэ адзін культурны фэст. 15 чэрвеня ўпершыню пройдзе "Кніжныя сустрэчы ў Мірскім замку". Гучыць спакусліва. Але ці не паўторыць новая ініцыятыва такія традыцыйныя ўжо дзеі, як Дзень беларускага пісьменства або Мінская міжнародная кніжная выстава-кірмаш, толькі на больш сціплым мірскім ладзе? Ці стане адметнай рэгіянальнай традыцыяй?

Усё гэта і абумовіць адмысловы фармат фэсту — гэтакі кніжна-музычны гістарычны open-air.

Крыецца, што на святам прыедуць каля 60 літаратараў, у тым ліку з Расіі і

Высадыцца ў Міры і дэсанты ад асобных выдавецтваў, у прыватнасці, "Беларускай Энцыклапедыі імя П.Броўкі" — з кнігамі да юбілея вывалення Беларусі і выдавецтва "Беларусь" — з гістарычнымі выданнямі альбюмна-падарункавага кшталту. Шырока будзе прадстаўлена і дзіцячая літаратура — Валерыі Гапеў, Ірына Токарава, Ліна Багданава.

У якасці адмысловай "разынікі" фэсту будзе працаваць выстава самаробных кніжак, лялек, герояў літаратурных твораў, арганізаваная Гродзенскай абласной навуковай бібліятэкай імя Яўхіма Карскага.

Цэнтральнай падзеяй для гісторыкаў, пісьменнікаў, краязнаўцаў і выдаўцоў стане круты стол "Гістарычная кніга ў сучасным грамадстве", які пачнецца ў малой канферэнц-зале а 12-й гадзіне. Там жа, унутры замкавага комплексу, можна будзе азнаёміцца з выставай экзальціўнымі праектамі, толькі за ўваход паспалітым людзям трэба ўжо будзе запліцца — у той час, як праход на тэрыторыю і ў дворык Мірскага замка будзе бясплатным.

Беларуская гістарычная кніга і старадаўняя музыка цяпер у трэндзе, замкі і палацы — таксама. Зоркі абяцаны сысыця.

Архіў у лічбавую эпоху

27 — 28 мая ў Нацыянальнай бібліятэцы Рэспублікі Беларусь адбылася Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя "Архівы, бібліятэкі і музеі як інстытуты сацыяльнай памяці чалавецтва". Арганізатарамі прадстаўнічага форуму выступілі галоўная кніжніца краіны і гістарычны факультэт БДУ.

Юрыі ЧАРНЯКЕВІЧ

Як распавеў "К" намеснік дырэктара па навуковай рабоце і выдавецкай дзейнасці Нацыянальнай бібліятэкі Алесь Суша, у ходзе канферэнцыі былі абмеркаваныя праблемы, з якімі сутыкаюцца архівы, бібліятэкі і музеі ў сувязі са змяненнем парадыгмай інстытутаў сацыяльнай памяці.

У сучасным свеце архівы, бібліятэкі і музеі перажываюць трансфармацыі, звязаныя з актыўным развіццём інфармацыйных тэхналогій і інтэрнэту, з захаваннем і вяртаннем тых ці іншых дакументальных помнікаў і гэтак далей, — кажа Алесь Суша. — Натуральна, што новыя тэндэнцыі захраняюць не толькі формы ўзаемадзеяння з карыстальнікамі, але і метады працы з тэкстамі дакументаў. Усе гэтыя і іншыя пытанні мы паспрабавалі абмеркаваць са спецыялістамі, і, як я лічу, канферэнцыя атрымалася для нас вельмі прадуктыўнай.

Удзел у ёй узялі навукоўцы з Беларусі, Расіі, Польшчы, Францыі і нават Мальты — агулам каля 60 чалавек.

Цягам двух дзён у рамках форуму працягвалася работа чатырох секцый: "Дакументальная спадчына як інфармацыйныя рэсурсы грамадства", "Захавальнікі і карыстальнікі інфармацыі: праблемы ўзаемаадносін і ўзаемадзеяння", "Лічбавая трансфармацыя і інстытуты памяці", "Архівы, музеі, бібліятэкі: агульнае і адрознае ў іх працы".

Газета КУЛЬТУРА ШТОТДЫНЬБАЯ ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ, ДЛІА ДАСУГУ КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА) Выдаецца з кастрычніка 1991 года. Заснавальнік — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Рэгістрацыйнае пасведчэнне № 637, выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Галоўны рэдактар — Ілья Васіліеў (СВРП); **намеснік галоўнага рэдактара** — Вераніка МОЛКАВА; **адказны скартат** — Юрыі КАРПЕНКА; **рэдактары аддзелаў**: Надзея БУНЦЭВІЧ, Яўген РАПІН; **агладальнікі рэдакцыі**: Дар'я АМЯЛЬКО-ВІЧ, Мікола ГІЛЕВІЧ, Надзея КУДРЭЙКА, Настася ПАНКРАТАВА, Антон РУДАК, Юрыі ЧАРНЯКЕВІЧ; **спецыяльныя карэспандэнты**: Пётр ВАСІЛЕЎСкі, Алес КІМІАЎ; **фотакарэспандэнты** — Сяргей ЖДАНОВІЧ; **мастацкі рэдактар** — Наталія ОВАД; **карэктар** — Таціяна ПАШЭНЬКА.

Сайт: www.kimpres.by. E-mail: kultura@tut.by. Адрас рэдакцыі: 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх. Тэлефоны: (017) 286 07 97, (017) 334 57 23. Тэлефон-факс: (017) 334 57 41. Рабочы адрас: тэл. (017) 286 07 97, 334 57 41. Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова "КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА".

Дызятар — СЛАБОДЗІЧ Ірына Аляксееўна; **першы намеснік дырэктара** — КРУШЫНСКАЯ Людміла Аляксееўна.

Рэдакцыя: (017) 334 57 41.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 77, Чацвёрты паверх. Бухгалтэрыя: (017) 334 57 35.

Аўтары допісаў паведамляюць прозвішча, поўнае імя і імя па бацьку, паштарны адрас (імя перадаць, дату выдання, кім і калі выдадзены паштарт, асабісты нумар), асноўны месца працы, зваротны адрас. Аўтарскія рупішкі не рэдакцыя і не вяртаюцца. Меркаванні аўтара могуць не адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі. Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў. Матэрыял на правах рэдакцыі.

© "Культура", 2019. Наклад 3436 нумары 63875, 638752. Рознічны кошт — па дамоўленасці. Падпісане ў друку 31.05.2019 у 17.00. Замова 1925.

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства "Выдавецтва "Беларусь Дор друку". ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. Пр. Незалежнасці, 79, 220013, Мінск.

“Мінск глядзіць” на карту арт-скарбаў

(Заканчэнне.
Пачатак на старонцы 1.)

— Сёлета мы атрымалі 840 зваротаў ад мастакоў, затым журы адабрала з іх амаль чатыры сотні. У гадоўнай экспазіцыі ў Палацы мастацтва прадстаўлены 250, а таксама яшчэ 60, адабраных нашым запрошаным куратарам з Расіі Ілём Шыпілоўскіх, — распавядае спадар Зіменка. — Раней ён ніколі не працаваў з беларускімі мастакамі, таму, можна сказаць, для яго гэта было адкрыццём. І мы ўжо абмяркоўваем працяг супрацоўніцтва.

Ілля Шыпілоўскіх — вядомы расійскі арт-крытык, куратар, дырэктар Арт-галерыі “Ельцын Цэнтра” ў Екацярынбургу.

— Праглядаючы даслапныя заяўкі, я згрупаваў іх па некалькіх тэмах. Атрымалася своеасаблівае кола, на процілеглых баках якога апыну-

ліся прырода і лічбавы свет, структурнасць і абстракцыя. У цэнтры — чалавек. Экспазіцыя пабудавана суднасна з гэтымі тэмамі, — патлумачыў спадар Шыпілоўскіх.

А вось склад нацыянальнага журы, якое вядзе адбор заявак ад мастакоў, не агалашваецца.

— Гэта наша прынцыповая пазіцыя, — тлумачыць Аляксандр Зіменка. — Мы не хочам, каб на гэтых асоб яким-небудзь чынам аказвалі ціск.

Аўтары, якія не прайшлі, часта крыўдзяцца, пішучы лісты. Я прымаю ўдар на сябе. Магу толькі сказаць, што ніводнага выпадковага чалавека ў журы няма — гэта прадстаўнікі прыватных і

дзяржаўных ініцыятыў, прычым не толькі з Мінска, якія маюць розныя погляды на мастацтва. Мы не збіраем іх усіх разам на абмеркаванне — заяўкі дасялаем кожнаму асобна, і члены журы ставяць свае адзнакі кожнай з іх. Пасля усё сумуецца і лічыцца, колькі галасоў хто набавіў.

Нам даводзіцца пастаянна паўтараць: фестываль — гэта не конкурс і мы не апошня інстанцыя. Але пры гэтым мы маем права на ўласнае меркаванне. Сёлета мне было прыемна ўбачыць новыя імёны, якія не сустракаліся ні на “Восеньскіх салонах”, ні на мінулым “Арт-Мінску”. З задавальненнем адзначаю, што цяпер мы маем два праекты ў жанры

відэа-арт, хаця ў мінулым годзе не было ніводнага. У той жа час, шмат студэнтаў працягваюць дасялаць нам свае працы кшталту вучэбных нацформотаў з бутэлькай. Не трэба крыўдзіцца, што яны не праходзяць — трэба працаваць далей. Прычым у нас няма патрабавання, каб усё было выканана на найвышэйшым тэхнічным узроўні. Самым важным паранейшаму застаецца тое, што мастак укладвае ў свой твор.

Летась за час фестывалю яго выставы пабачылі больш за 15 тысяч чалавек. Сёлета глядачоў чакаюць яшчэ больш. Акрамя выстаў, у цікаўных ёсць магчымасць таксама наведваць шматлікія дадатковыя мерапрыемствы ў праграме “Арт-Мінска” — лекцыі, творчыя сустрэчы і дыскусіі пра мастацтва цяперашняга і будучага.

Неўтаймоўны

5 чэрвеня сваім 75-гадовым юбілеем у сталічнай філармоніі будзе “дырыжыраваць” Валерыі Анісенка — заслужаны дзеяч мастацтваў Рэспублікі Беларусь, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі нашай краіны, прэміі “За духоўнае адраджэнне” і спецыяльнай прэміі Прэзідэнта РБ, кавалер ордэна Францыска Скарыны, прафесар, акадэмік, уладальнік безліч фестывальных узнагарод, ініцыятар і заснавальнік шматлікіх творчых праектаў.

Надзея БУНЦЭВІЧ

Дарэчы, слова “дырыжыраваць” можна ўжываць і без двукосся: у праграме вечарыны — адзін з яго нядаўніх монеспектакляў “Дырыжор”, які атрымаў замежнае прызнанне. А яшчэ прэзентацыя новай кнігі — “Неўтаймоўны”, назва якой дакладна акрэслівае напісанае (а цяпер, атрымліваецца, яшчэ і напісанае) творчае крэда майстра. Чаго-чаго, а новых ідэй і палкасаў ў іх ажыццяўленні Валерыю Данілавічу не займаць.

Куды ні кінеш вока ў нашай тэатральнай прасторы — да ўсяго ў свой час ён спрычыніўся. І папраўдзе роднымі можа назваць многія творчыя калектывы, якія ён арганізоўваў, у якіх працаваў, выводзячы іх на шырокую фестывальную арэну. Сярод іх — Тэатр-студыя кінаакцёра, Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі, Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя Якуба Коласа ў Віцебску, Мінскі абласны драматычны тэатр у Маладзечне, які ён апошнім часам узначальвае ў якасці мастацкага кіраўніка і гаалоўнага рэжысёра. За паўтара сезоны на гэтай пасадзе — адразу чатыры спектаклі: акрамя “Дырыжора”, гэта яшчэ “Час скарэнд-хэнд”, які ўвайшоў у шорт-ліст намінантаў Нацыянальнай тэатральнай прэміі, “Любовь. Собак@ Точка. RU” і нядаўняга прэм’ера, уключаная ў праграму Нацыянальнага фестывалю беларускай песні і паэзіі “Маладзечна — 2019” — “Не пакайдзі мяне” вядомага Аляксея Дударова. У гэтым спектаклі мэтр сабраў маладзёжны склад удзельнікаў, літаральна студэнтаў-пачаткоўцаў.

Усё яго рэжысёрскіх і акцёрскіх прац папросту не лічыць. На адным толькі радзеё — больш за сотню аўдыёспектакляў! Больш за сотню падрыхтаваных ім драматычных артыстаў.

Дый філарманічная прастора для яго — самая што ні ёсць родная. Як і многія музыканты і асабліва кампазітары. Менавіта ягоным голасам Чытальяніка (усё правільна, з вялікай літарой) загаварылі практычна ўсе беларускія араторыі апошніх пяці дзесяцігоддзяў. Уключэнне ў праграму юбілейнай вечарыны вершаў у яго выкананні — бы працяг той традыцыі.

Дый кніга гэтая для Анісенкі не першая: што ні кажыце, а літаратар ён — выдатны. З уласным не толькі стылем, але і паэтыкай. Бо “тэрніруецца”, лічыце, штодня: цягам многіх гадоў вядзе дзённік, які і становяцца асновай захапальных мемуараў. Усяго такіх кніг ён выдасць пяць. У цяперашнюю, шостую, падрыхтаваную Уладзімірам Ліпскім, які выступіў складальнікам і аўтарам прадмовы, увайшлі найбольш цікавыя вытрымкі з дзённікаў, а таксама разнастайныя матэрыялы пра самога юбіляра.

Шкада, канешне, што ў зале імя Рыгора Шырмы немагчыма будзе перадаць атмасферу яго спектакляў на адкрытым паветры. А гэта і чэхэйская “Чайка” на ўласным лецішчы (з наўмысна вырытым для гэтай мэты “возерам”), і шэкспіраўскі “Макбэт” у Музеі-сядзібе Іллі Рэпіна ў Здраўнёўе ў рамках “Славянскага базару ў Віцебску”. А колькі яшчэ новых ідэй! Пажадаем Валерыю Данілавічу іх плённага ажыццяўлення. Паболей здароўя, натхнення, перажоўных творчых таймаў — і паманей перашкод. З юбілеем!

Сезоны і каралі

Здымак з аўтарскага праекта “Сезоны Веры”, за працу над якім Таццяна Ткачова названа найлепшым фатаграфам 2018 года. Фота buro.mfm.by

цыяна. Пакулы у нас мала выстаў такога тыпу.

Другую пазіцыю заняла архіўная выстава “Мірны час” Пятра Таранды (куратар Алена Пратасевіч), трэцюю — “Родныя склоны” (Дзіна Даніловіч, Уладзімір Парфянок, Алёна Пратасевіч).

У куратарскай намінацыі Дзіна Даніловіч удастоена першага месца за асноўную экспазіцыю МФМ, праекты “Родныя склоны” і Non Fashion. На другім месцы Андрэй Дурэйка і Максім Тымінько за праектам Zbor in Progress.

Адзначаю, што ў другі раз на прызавым месцы — праект-дакументацыя.

Трэцяе месца атрымала Ганна Лок за працу над выставай аднаго з самых перспектывіўных беларускіх мастакоў Сяргея Шабохіна “18 практыкаў падпарадкавання”. Яшчэ адно трэцяе месца — у Надзеі Саўчанка за праект, які адкрыў новае імя ў беларускай фатаграфіі “Сава Сіўко. 1888 — 1978. Фатаграф Любчанскага краю”.

Як крэйсер расякае кніжнае мора альбом Мі-

хала Анемапдыстава “Колер Беларусі”: паэт, дызайнер і інтэлектуал ужо быў удастоены за яго Нацыянальнай прэміяй, прэміяй ICOMOS і вось цяпер — МФМ. Кніга настолькі моцная ў канцэптуальных адносінах, што параўнаць яе няма з чым: у рэйтынгу МФМ яна абганала нават альбом шаноўнага Юрыя Васільева “Служыць фатаграфіі” (другое месца, укладальнік Вольга Сасноўская). На жаль, прэміі атрымлівалі ўжо ўдовы аўтараў — Алёна Дашкевіч і Вольга Гронская.

Трэцяга месца ўдастоены калектыву Veba за альбом “Найлепшы бок” — выдатны прыклад спалучэння сацыяльнага досведу з фатаграфіяй.

За ўнёсак у развіццё беларускай фатаграфіі адзначаны фатаграф і куратар Уладзімір Парфянок. Ягоная галерэя Nova доўгі час выконвала ролю адзінай некаммерцыйнай інстытуцыі, дзе фатаграфы маглі вучыцца і выстаўляцца, дзе выходзіла фатаграфічная публіка. Многія з цяперашніх мэтраў маглі б сказаць “мы родам з Nova”.

Любоў ГАУРЫЛЮК

У трэці раз уручана штогадовая прэмія “Месяца фатаграфіі ў Мінску”, прызначаная для тых, хто зрабіў важкі ўнёсак у развіццё фатаграфічнага мастацтва ў краіне. Што цікава, найбольшую колькасць прызоў атрымалі праекты, якія так ці інакш тычыліся Нацыянальнага цэнтра сучаснага мастацтваў.

Лепшым фатаграфам па версіі МФМ стала Таццяна Ткачова з выставай “Сезоны Веры”. Другое месца заняў Аляксандр Васюковіч з серыяй фатаграфій аб хатнім гвалце. Трэцяе — Аляксей Шлык з “Каралямі з яблычных коствак”.

Сярод адзначаных выстаў непасрэдна да праграмы МФМ адносіцца “59/82. Адкрытыя звесткі беларускай фатаграфіі” — яе куратары Ганна Самарская і Антаніна Сцебур удастоены першай прэміі. Нагадаю, што гэты праект носіць даследчы характар, і належыць да таго тыпу экспазіцый, дзе ўласная выява або не выкарыстоўваецца, або выкарыстоўваецца ілюстра-

K

Капірайт на неасязальную спадчыну

29 — 30 красавіка на базе Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў прайшоў рэспубліканскі семінар “Ахова гісторыка-культурнай спадчыны ў Рэспубліцы Беларусь”, зладжаны Міністэрствам культуры краіны. У падзеі ўзялі ўдзел каля ста кіраўнікоў і спецыялістаў у прадуваў культуры абласных і раённых выканаўчых камітэтаў, а таксама ўстановаў культуры. Першы дзень семінара быў прысвечаны пытанням аховы матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцяў (пра гэта “Культура” пісала ў мінулым нумары). У другі дзень на семінары абмяркоўвалі праблемы аховы нематэрыяльных каштоўнасцяў.

Антон РУДАК

ПАПУЛЯРЫЗАЦЫЯ І ПРАФАНАЦЫЯ

У спісе гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі на сёння знаходзіцца крыху больш за сотню элементаў нематэрыяльнай спадчыны, што складае толькі два працэнта ад агульнай колькасці (зрэшты, яшчэ ў 2015 годзе іх было ўсяго 76). Прытым каля 50 элементаў з агульнага ліку — гэта выявы гербаў беларускіх гарадоў.

Начальнік упраўлення па ахове гісторыка-культурнай спадчыны Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь Наталія Хвір распавяла пра міжнароднае супрацоўніцтва ў сферы аховы нематэрыяльнай спадчыны. Міністэрствам культуры Беларусі падпісаны пагадненні з Літвой, Польшчай і ЗША (прычым у апошнім выпадку гэта адзінае міждзяржаўнае пагадненне, заключанае паміж дзвюма краінамі).

Супрацоўніцтва з літоўскім бокам прадуладжвае падрыхтоўку дасье на ўключэнне ў спіс нематэрыяльнай культурнай спадчыны чалавецтва спадчыны татар у колішнім Вялікім Княстве Літоўскім, а беларуска-польскае ўзаемадзеянне накіравана на сусветнае прызнанне традыцый ляснога борніцтва. Дарэчы, адметна, што наданне ім статусу элемента НКК было ініцыятывай саміх борніцаў — носьбітаў і пераемнікаў гэтага ўмельства. Цікава таксама, што калі ў Польшчы традыцыя ляснога борніцтва ў свой час перавалася і сёння аднаўляецца энтузіястамі, то на паўднёвым усходзе Беларусі ў некаторых мясцінах яно захавалася да сённяшняга часу — пра што не так даўно пісала “К”.

Вядучы спецыяліст Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадрў БДУКіМ Алена Каліноўская распавяла аб вядзенні і ўдасканаленні інвентару “Жывая спадчына Беларусі”, які змяшчаецца ў інтэрнэце ад 2012 года, і заклікала ўдзельнікаў семінара захоўваць і актуалізаваць звесткі пра элементы нематэрыяльнай спадчыны, каб можна было прасачыць развіццё традыцый.

Па словах дакладчыцы, больш увагі варта надаваць і супрацоўніцтва са СМІ. Як адзін з найбольш маштабных падобных праектаў была згада-

ная серыя тэлеперадач “Жывая культура”, якая выходзіць на канале “Беларусь 3”. У той самы час, папулярныя спадчыну, важна не дапусціць яе прафанацыі, якая часта спадарожнічае пашырэнню гэтай інфармацыі аб тых ці іншых традыцыях.

Алена Каліноўская звярнула ўвагу і на праблему дэградацыі элементаў спадчыны: часта пры ўзнаўленні абрадаў са спісу нематэрыяльных каштоўнасцяў замест сакавітай мясцовай гаворкі гучыць руская мова — што прыводзіць да нівеліравання адметнасці традыцый. Таксама выклікае пытанні выкарыстанне падчас абрадаў неадпаведных форм адзення — напрыклад, пластыкавых вяночкаў пры святкаванні ўквання вясны.

Дакладчыца звярнула ўвагу на патрэбу не толькі выяўлення і фіксацыі нематэрыяльных каштоўнасцяў, але і забеспячэння іх пераемнасці. Як удалы яе прыклад былі згаданыя традыцыйныя ткацкія тэхнікі аграгарадка Пагародна, унесеныя ў спіс нематэрыяльных каштоўнасцяў на пачатку гэтага года. У Пагародне жыве народны майстар Рэспублікі Беларусь Станіслава Міхно, якая перадае сваё ўмельства ўдзельнікам ткацкага гуртка пры мясцовым Цэнтры культуры і народнай творчасці.

Як таксама адзначыла Алена Каліноўская, у справе захавання традыцый спеу ці танцаў варта клапаціцца аб перадачы майстэрства і належным узроўні выканання — іначай такія нематэрыяльныя каштоўнасці могуць папросту знікнуць.

ТРАДЫЦЫЙНАЯ СТРАВА І АЎТАРСКАЕ ПРАВА

Дырэктар фонду “Культурная спадчына і сучаснасць”, член Нацыянальнай камісіі Рэспублікі Беларусь па пытаннях UNESCO Ала Сташкевіч выступіла з дакладам аб паспяховых практыках захавання нематэрыяльных культурных каштоўнасцяў. Яна нагадала прысутным пра тое, што варта засяроджвацца не толькі на выяўленні і інвентарызацыі нематэрыяльнай спадчыны, але і на захаванні і актуалізацыі, забяспечваючы яе жыццяздзейнасць і адаптуючы да сучасных форм культуры.

Ала Сташкевіч таксама распавяла пра рызык і пагрозы, з якімі сёння можа сутыкацца нема-

Сайт інвентара нематэрыяльнай культурнай спадчыны “Жывая спадчына Беларусі”.

ЖЫВАЯ КУЛЬТУРА

Застаўка аднаго з выпускаў перадач “Жывая культура” на тэлеканале “Беларусь 3”.

У Беларусі дасюль жывыя традыцыі борніцтва.

тэрыяльнай спадчына. Галоўная з іх — ігнараванне культурнага кантэксту, якое вядзе да дэградацыі элементаў спадчыны. Тыповы прыклад — традыцыя прыбіраць магілы на Радаўніцу і пакідаць пасля сябе на могілках безліч пластыкавых шпугных кветак — аяны, як вядома, засмечваюць прыроднае асяроддзе і не перапрацоўваюцца на працягу доўгіх гадоў, што зусім не на карысць экалогіі. Таксама як прыклад экалагічнай і адначасова культурнай праблемы была згадана сітуацыя з Благітнай крыніцай у Слаўгарадскім раёне Магілёўскай вобласці, якая пачала прыцягваць увагу вялікай колькасці наведвальнікаў, а яны заўжды паводзяцца належным чынам.

Дакладчыца звярнула увагу на ўдзельніках семінара з просьбай засяродзіць увагу на захаванні не толькі абрадаў, але і традыцыйных ведаў і практык — медыцыны, кулінарыі, промыслаў, рамёстваў, будаўнічых тэхнік і гэтак далей, многія з якіх знаходзяцца на мяжы знікнення.

Існуе таксама праблема захавання аўтарскіх правоў носьбітаў

нематэрыяльных каштоўнасцяў. На думку Алы Сташкевіч, элементы спадчыны могуць і павінны сертыфікавацца і патэнтавацца. Асабліва гэта тычыцца традыцыйных прадуктаў харчавання і страў. Спецыялісты на месцах мусяць перадусім дбаць не аб унясенні ў спісы як мага большай колькасці элементаў нематэрыяльнай каштоўнасці, а аб забеспячэнні ўстойлівага развіцця і жыццяздзейнасці традыцыйных практык — а для гэтага важна падключыць да ўдзелу ў іх захаванні мясцовую супольнасць. Першачарговай задачай сёння з’яўляецца стварэнне стратэгіі ўстойлівага развіцця гісторыка-культурнай спадчыны.

ВАЖНАСЦЬ ІНВЕНТАРЫЗАЦЫІ

Старшы навуковы супрацоўнік аддзела народнага мастацтва і мастацтваў Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі Таццяна Кухаро-ва выступіла з дакладам аб сучасных формах актуалізацыі традыцыйнай культуры, звярнуўшы

асаблівую ўвагу на патрэбу далучэння моладзі да захавання нематэрыяльнай спадчыны праз удзел у фестывалях, экспедыцыях, гістарычных рэканструкцыях. Як адзін з найбольш удалых прыкладаў была згадана “Берагіня”, праведзенай якой заўжды папярэдняе вялікая падрыхтоўчая праца па выяўленні і фіксацыі розных відаў спадчыны. Падчас экалагічных фестываляў адбываюцца прэзентацыі традыцыйных практык і ўменняў, мясцовых страў — у іх ліку, напрыклад, “Журавы і журавіны” ў Мёрах альбо фэст журавін у вёсцы Альманы Столінскага раёна.

Кансультант аддзела арганізацыі аховы і ўліку гісторыка-культурных каштоўнасцяў Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь Геннадзь Ходар даў удзельнікам семінара (а ў іх ліку было нямала работнікаў культуры з рэгіёнаў) рэкамендацыі па падрыхтоўцы прапановы аб наданні статусу нематэрыяльных культурных каштоўнасцяў. Ён падкрэсліў, што тыя элементы НКК, якія з нейкіх прычын не ўвайшлі пакуль у Дзяржаўны спіс, тым не менш, павінны папаўняць вышэйзгаданы інвентар нематэрыяльнай культурнай спадчыны.

Супрацоўнік аддзела фалькларыстыкі і культуры славянскіх народаў Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі Таццяна Мармыш распавяла пра досвед польскіх калег у захаванні нематэрыяльнай культурнай спадчыны, адзначыўшы моманты, вартыя пераймання. Так, летась у Польшчы быў запаткаваны Нацыянальны рэсерт найлепшых практык па захаванні нематэрыяльнай культурнай спадчыны, які дазваляе абменьвацца досведам у гэтай галіне.

Праца па выяўленні і інвентарызацыі элементаў НКК у Беларусі набірае хаду. І варта спадзявацца, што веды, здабытыя на рэспубліканскім семінары, дапамогуць яго ўдзельнікам прасякнуцца яшчэ большай увагай і паваягай да нематэрыяльных каштоўнасцяў Бацькаўшчыны, захоўваць іх, развіваць ды рабіць вядомымі як у сваіх паселішчах, так і па ўсёй краіне ды за яе межамі.

“Нават самы доўгі шлях пачынаецца з першага кроку, і гэты самы складаны крок мы зрабілі”, — заявіў на нядаўняй сустрэчы з журналістамі генеральны дырэктар Нацыянальнай кінастудыі “Беларусьфільм” Уладзімір Карачэўскі. Чым цяпер жыве кінастудыя, чым будзе радавацца ў бліжэйшы час, якія цікавья і нават грандыёзныя практыкі нас чакаюць?

Надзея КУДРЭЙКА

ЛІЧБА 25

Сёлета “Беларусьфільм” будзе адзначаць 95-годдзе, а свае асобныя даты ёсць і ў студыі дакументальнага кіно “Летапіс”, і ў студыі анімацыйных фільмаў, твораў якіх мы можам ганарыцца. “Летапіс” — 50 гадоў, за гэты час было знята больш за 2000 стужак. Вядучы рэдактар студыі Уладзімір Мароз раскажаў, што і цяпер ідзе актыўная работа. Два сёлетнія фільмы ўжо былі прадстаўлены глядачам. “Інклюзія” паўдзельнічала ў міжнародным фестывалі, які прадугледжвае паказ у Індыі, Францыі, Іране, Амане і Аб’яднаных Арабскіх Эміратах. Аўтар “Вялікага падарожжа князя Мікалая Хрыстафора Радзівіла Сіроткі” Юрый Цімафееў ужо быў адзначаны на Кінаасамблеі на Дняпры прызам за лепшую рэжысуру. Таксама ўдала лёс складваецца і ў карціны “Лэаімі! За жыццё!”, прысвечанай юрэйскаму гета ў Навагрудку і ўцекам з яго.

У вытворчасці сёння знаходзіцца 13 фільмаў. Знакаміты рэжысёр Віктар Асюк здымае адразу дзве стужкі, адна з іх “Са-вецкі чалавек” — як своеасабліва-вая алозія на “чырвонага чалавека” Святаляны Алексіевіч. — Вельмі чакаем фільм Юрыя Цімафеева “Фальклор і жыццё”, — пажартаваў Уладзімір Мароз, — бо ён прысвечаны беларускаму зратычнаму фальклору.

Галіна Адамовіч працуе над карцінай “Харошых дзятчынак не б’юць” на тэму хатняга гвалту. Вольга Дашук — над стужкай “Насця і ваўкі”. Мэтр нашай дакументалістыкі Анатоль Алай здымае фільм пра легендарнага хірурга “Доктар Шуба”.

Сёлета пакажуць свае работы і многія маладыя рэжысёры — Аляксандра Маркава, Дзмітрый Махамед, Дар’я Юркевіч, Ігар Чышчэня... І менавіта кінематаграфічны маладняк здымае чатыры навелы для кінаальманаха “Інтэрнэт і жыццё”.

— Летась мы выпусцілі дзесяць фільмаў, а сёлета будзе ўжо не менш за 16, — раскажаў Уладзімір Мароз. — Але каб ішоў паўнаватрасны працэс у дакументальным кіно, у год трэба здымаць не дзе 25. Тады буццё і шэдэўры, і сацыяльныя стужкі, і нацыянальныя, і дэбютныя — у лічбе 25 змесціцца ўвесь спектр. Лічба дзясяціная, і дзяржаўнага фінансавання, у прынцыпе, хапае — трэба толькі нам самім трохі разабрацца з арганізацыйным працэсам.

Рэжысёр Алена Турава свой апавед пра падзеі на студыі анімацыйных фільмаў таксама пачала з гістарычнага экскурса, згадаўшы, што 48 гадоў таму ўсё пачыналася з мультфільма рэжысёра Леаніда Голакава “Ня-звычайна-паэт”. Між іншым, гэта быў самы першы фільм пра Нязнайка ўвогуле!

— Цяпер наша студыя стараецца выконваць даручэнне Прэзідэнта выпускаць штогод каля 90 хвілін анімацыйнага кіно, — зазначыла Алена Турава. — І практычна кожны год у нас у запуску восем — дзесяць карцін. А сёлета мы запусцілі ўжо 12.

Ідзе праца над сумесным з партнёрамі студыі праектам “Дзіцячы альбом” — гэта своеасаблівы працяг “Казак старога піяніна”. Адным з герояў фільма стане музыка Яўгена Глебава. Заканчваецца праца над стужкай “Зоркі сёмага неба” — і гэта будзе практычна першая ў Беларусі спроба рэалізаваць па-

Актыўна ідзе праца з інтэрнэт-платформамі. Напрыклад, канал “Беларусьфільма” на YouTube на гэты момант набраў ужо 40 мільёнаў праглядаў, цяпер заключаюцца дамовы і з RuTube, і з папулярнымі кінаплатформамі ivi і mego.

— Прагляды ў інтэрнэце, зразумела, манетызуюцца і прыносяць нам грошы, — адзначаў Юрый Ігруша. — Акрамя таго, для нашых партнёраў на тэлеканалах Расіі і Украіны мы імкнёмся выконваць тэхнічныя патрабаванні да кінакантэнта мінулых гадоў і цяпер алічбоўваем стужкі. Так, расійскі тэле-

беларуска-кітайскага фільма ўжо знойдзены інвестары, і ёсць спадзяванні, што праца стартуе яшчэ ў гэтым годзе.

Беларускія анімацыйныя фільмы пачынаюць дэманстраваць на тэлеканалах у Францыі і Германіі. І тут Уладзімір Карачэўскі заклікаў беларускія тэлеканалы больш актыўна паказваць нашы “мульцікі”. Маўляў, “Маша і мядзведзь”, які кожную раніцу ў эфіры — гэта добра, але ў нас жа і сваіх дзіцячых стужак хапае.

— Любіце сваё, паважайце сябе! Пакуль мы не навучымся самі сябе паважаць, ніто нас

Апгрэйд ва ўсіх сэнсах

“Беларусьфільм” стараецца здзіўляць

Год таму ў кінастудыі з’явіўся новы дырэктар, і гэтая сустрэча сталася яго своеасаблівай справаздачай. “Апошнім часам мы стараемся вас здзіўляць, — вітальныя словы Уладзіміра Карачэўскага тычыліся і новага фармату прэс-канферэнцыі, і шэрагу новых праектаў. — Мы перазасіліся. У кінастудыі не тое што Рэнэсанс, але апгрэйд ва ўсіх сэнсах”.

Дэкарацыі кавярні “Ад вінта” засталіся ад здымак маладзёжнага сіткома “Люзіі”, і менавіта там журналістам былі ўпершыню паказаны кадры з тых фільмаў, чый шлях да экрану часткова ўжо пройдзены. У іх ліку, вядома, і сам 16-серыйны сітком рэжысёра Івана Паўлава. Дзеянне адбываецца ў Мінску, іграюць толькі беларускія маладыя актёры, яшчэ невядомыя публіцы. Прэм’ера адбудзецца восенню на адным з нашых тэлеканалаў. Аднаводна, гэта доўгачаканая спроба стварыць прадукт у першую чаргу для свайго ўласнага, а не замежнага рынку. Больш за тое, сітком можа адкрыць новых зорак не толькі ў кіно, але і ў музыцы — у саўндтрэку каля 20 маладых груп, якія потым змогуць выкарыстаць кінакадры для сваіх відэакліпаў.

“Беларускія “Гардэмарыны”, — так дырэктар кінастудыі прадстаўляе кадры з найцікавейшага праекта, які цяпер знаходзіцца ў актыўным здымачным перыядзе. Гаворка пра гісторыка-прыгодніцкі фільм “Авантуры Пранціша Вырвіча” па кнізе Людмілы Рублеўскай, які ў пракат выйдзе ўжо зімой. І ў гэтым выпадку Уладзімір Карачэўскі палічыў патрэбным падкрэсліць, што ў фільме няма ніводнага запрашнага актёра — толькі беларускія. Здымкі ішлі на рускай мове, але вырашана адшукаць дадатковыя сродкі, каб зрабіць яшчэ і беларуску агучку.

Былі прадстаўлены і рабочыя матэрыялы мастацкай стужкі “Лёс дыверсанта”. Рэжысёр Дзмітрый Астрахан. Карціна заснаваная на рэальнай гісторыі — знакамітай дыверсіі партызан на станцыі Асіповічы. У фільме іграюць беларускія і расійскія актёры. Прэм’ера плануецца ў наступным годзе і будзе прывержана да 75-годдзя Перамогі.

Фота Вольгі НАВАХАЙЛАВАЙ

Уладзімір Карачэўскі.

ўнаметражны анімацыйны праект.

— Мы маем грандыёзныя спадзяванні на тое, што наша студыя нарэшце запусціцца з поўным метрам, — раскажа Алена Турава. — Магчыма, ужо сёлета пачне ўвасабляцца ў жыццё праект пераможцы конкурсу на стварэнне сцэнарнага паўнаметражнага анімацыйнага фільма Сяргея Рагаткі “Песня Сірын”. Акрамя таго, мы збіраемся супрацоўнічаць з кінематаграфістамі з Санкт-Пецярбурга, у нас запланавана вялікая карціна, прысвечаная 75-годдзю Перамогі.

У ПЕРСПЕКТывЕ — СУПРАЦОЎНІЦТВА З БАЛІВУДАМ

Як у любым бізнесе, у кінавытворчасці маркетынг — ледзь не палова поспеху. “Беларусьфільм” пакуль толькі засвойвае гэтае майстэрства на належным узроўні.

— На сёння ў нас распрацавана стратэгія прасоўвання беларускага кіно, — заявіў начальнік аддзела маркетынгу Юрый Ігруша. — І гаворка не толькі аб прадажах фільмаў, але і аб папулярызаванні нашых фільмаў унутры Беларусі. Сярод новых форм — пачатак паказу беларускіх стужак у Манагтырскім дварыку Верхняга горада ў Мінску.

канал “Победа” ўжо набыў у нас 25 карцін.

Істотны момант для прасоўвання беларускага кіно — удзел у сумесных праектах, якія дапамагаюць значна пашыраць рынак. І тут можна згадаць сумесную вытворчасць трох краін — Германіі, Расіі і Беларусі — “Урокі персідскага” Валдіма Перэльмана. Адзін з прадзюсераў праекта — Цімур Бекмамбетаў, і ўжо гэта сведчыць, што стужку, несумненна, часеа поспех на міжнародных экранах.

Цяпер “Беларусьфільм” стараецца ўвайсці на рынак азіяцкіх краін. Ёсць верагоднасць, што неўзабаве кампанія з Казаштана, Таджыкістана, Кыргызстана пачнуць здымкі на базе нашай кінастудыі.

— Сёлета мы пачалі агрэсіўна “прабіваць” краіны Паўднёва-Усходняй Азіі і Ціхаакіянскага рэгіёна, — раскажа Уладзімір Карачэўскі. — Мы актыўна спрабуем увайсці на гэты рынак. Бо калі мы хоць пальчык туды засунем, то потым зможам раскаляць ім дзірку.

Гаворка пра Кітай, Карэю, Японію і нават Аўстралію. Індія ўжо ў самым бліжэйшым часе будзе здымаць сваё кіно ў Беларусі, у перспектыве — сумесны фільм. Для сямнага

любіць не будзе, — упэўнены гендырэктар.

ГРЫМ ДЛЯ КУПАЛЫ

Журналісты падчас сустрэчы змаглі першымі пабачыць трэйлер фільма, які Уладзімір Карачэўскі назваў нацыянальным праектам — стужкай Уладзіміра Янкоўскага “Купала”. Хутка адбудзецца яго прэзентацыя на буйных световых фестывалях, і таму прэзентацыйны матэрыял гатовы ўжо ў трох версіях — на рускай, англійскай і кітайскай мовах. У распрацоўцы афішы задзейнічаны Уладзімір Цёслер, уся музыка да кіно будзе запісана жывым сімфанічным аркестрам. Карціна не пойдзе адразу ў пракат, бо ёсць надзея на яе вялікі фестывальны поспех. А закрытую прэм’еру зладзяць у снежні на юбілей беларускага кіно.

— У нас атрымліваецца ўнікальная работа, мы змагаемся літаральна за кожны кадр, — дырэктар кінастудыі казаў пра “Купалу” вельмі эмацыйна. — Гэта сапраўды вялікае кіно, якім мы потым будзем ганарыцца.

У фільме “Купала” здымаюцца амаль выключна беларускія актёры, але галоўную ролю выконвае Мікалай Шэстак з Рыгі. Зрэшты, яго бацька паходзіць з Беларусі. Прычым, Мікалай выконвае ролю і маладога паэта, і ўжо ва ўзросце. Для гэтага выкарыстоўваецца вельмі якасны складаны грым — гэтакі ж, як у фільме пра Высоцкага “Дзякуй, што жывы”. Кіно амаль цалкам на беларускай мове — акрамя эпізодаў, у якіх дзеянне адбываецца ў Расіі.

Навіны “Беларусьфільма” тычыліся ў асноўным творчага боку, а неўзабаве можна будзе пагаварыць і пра фінансы. Пакуль жа Уладзімір Карачэўскі толькі адзначаў, што студыя скараціла колькасць запасы-чанасіяў — маўляў, “шкілеты” адзін за адным выцягваюцца з шафы. І ўжо ёсць гатовыя рашэнні для тых праблем, якія кінастудыя павінна вырашыць.

На заканчэнне сустрэчы дырэктар абвясціў пра пошукі сцэнарнага для мастацкага фільма пра сучасную Беларусь: “Мне хочацца атрымаць не пластававы фільм, не плакат. Але я хачу каб гэта быў пазітыўны сучасны фільм — пра нашы плыскі, нашы дасягненні і перамогі. Я лічу, што мы вартыя павагі”.

тыжымі трупамі, рэжысура ў нас саступала.

Таму мы ў асноўным арыентаваліся на выпускнікоў акцёрскага аддзялення Магілёўскага каледжа мастацтваў і Бабруйскага харэаграфічнага каледжа. Вырашалі іх жыллёвую праблему і праблему рацыянальнага папаўнення трупы тэатра. У маладых акцёраў, у сваю чаргу, з'яўляўся дадатковы стымул для атрымання прафесійнай адукацыі ў тэатральных ВНУ нашай краіны і Расійскай Федэрацыі.

Мы з задавальненнем запрашаем на працу і выпускнікоў Акадэміі мастацтваў. Нядрэнна ўзаемаадносіны склаўся ў нас з кафедрай рэжысуры. На працягу многіх гадоў творчы калектыў тэатра ўзначальваў наш выпускнік Максім Сохар. Дый многія нашы рэжысёры — таксама вашы выхаванцы. Пастаноўкі Паўла Хаджаева заваявалі першыя месцы на міжнародных тэатральных фестывалях у Расіі. Зусім нядаўна для пастаноўкі дыпломнага спектакля мы запрасілі Аляксея Кузьміцкага. Яго “Москаў Дрымін” паводле п'есы Віталя Каралева быў адзначаны журы фестывалю “Молдфэстфэст” у Кішынёве.

на, фінансавая дапамога ажыццяўляецца ў межах магчымага. У свой час увесь наш артыстычны склад быў забяспечаны жыллом, фінансаваліся пастаноўкі і гастрольныя паездкі, вылучаліся заахвочвальныя прэміі і ўзнагароды па завяршэнні вытворча-фінансаванага года. Карацей, ажыццяўлялася стопрацэнтнае фінансаванне тэатра.

Цяпер жа часы іншыя і жыццё мяняецца на вачах. Мы жывём і працуем у свеце рынкавай эканомікі. Дзяржава падтрымлівае нашу дзейнасць на 70 працэнтаў. Астатнія 30 працэнтаў тэатр павінен зарабляць самастойна. Акрамя гэтага, уведзеныя “стымуляючыя” механізмы фінансавання. Яны даюць нам магчымасць выкарыстоўваць дзяржаўную падтрымку — і разам з тым развіваць уласныя механізмы рынкавай дзейнасці.

Я лічу, што ў наш час заўсёды ёсць магчымасць зарабляць. Трэба толькі добра працаваць. Працягваюць ініцыятыву і быць гнуткімі ў паўсядзённым клопаце пра дабрабыт калектыву, якім ты кіруеш.

Р.Б.: — Калісьці мне пашчасціла пазнаёміцца з культурай і мастацтвам амерыканскіх гарадоў. Я наведваў тамтэйшыя тэатры, наву-

І развіваць тва прайвы творчай дзейнасці, якія дапамагаюць нам удасканалвацца, наладжваць камунікацыю з іншымі этнасамі.

Вось мы часта чуем, што сучасны тэатр не з'яўляецца той кафедрай, з якой, згодна з вядомым выказваннем Мікалая Васільевіча Гоголя, “можно много сказать миру добра” — растлумачыць чалавеку многае незразумелае ў самім сабе і дапамагчы яму паверыць у сілу ўласных магчымасцяў. А ўзамен нам прапануецца сёасабліва трэпацца чалавечым інстынктам, спрашчана-аматарскае стаўленне да шэдэўраў сусветнай драматургіі і дасягненняў айчынай тэатральнай школы. Але асабіста для мяне сучасны тэатр — гэта інстытут маральнасці і добра. Ён павінен адлюстроўваць сучаснае жыццё людзей — з іх паўсядзённымі клопатамі, нывырашанымі праблемамі, радаснымі падзеямі, чалавечымі адкрыццямі.

Айчыны сучасны тэатр — гэта храм мастацтва. Ён дае людзям радасць, памнажае іх сілы, прасвятляе розумы. Вядома, гледчыя не прыходзіць да нас на прапаведзь або па матэрыяльныя даброты і маральнае заспакаенне. Тэатр — перш за ўсё, відовішчына ўстаноў. Але гэтая відовішчына адмыслова, яна адлюстроўвае рэчаіснасць. І разлічаная на тых, хто прагне жыць па законах маралі.

Р.Б.: Зразумела. А як жа быць з сістэмай нерэнтабельных дзяржаўных тэатраў? Можна, іх варта перавесці цалкам на самазабеспячэнне? Стварыць на іх аснове ТАА?

“Мне даводзіцца функцыянаваць як бы паміж двума вымярэннямі — паміж творчым калектывам і патэнцыйнай аўдыторыяй.”

“А як жа быць з сістэмай нерэнтабельных дзяржаўных тэатраў? Можна, іх варта перавесці цалкам на самазабеспячэнне?”

чальныя ўстановы, рознага кшталту культурныя цэнтры... Ладзіліся і сустрэчы з дзеячамі культуры. У аднаго з іх я пацікавіўся, чаму ў такой багатай краіне адсутнічае сістэма дзяржаўных тэатраў. На што атрымаў цалкам разумны адказ: мастацтва не можа прыносіць прыбытак. Маўляў, калісьці мы паспрабавалі ўвесці сістэму дзяржаўных тэатраў паводле падабенства з савецкай сістэмай, але былі вымушаныя адмовіцца з-за нерэнтабельнасці. Таму ў нас іншая сістэма — грантавая.

Як вылічыце, ці мае рацыю мой амерыканскі суразмоўца? Можна, і нам варта адмовіцца ад дзяржаўнай сістэмы тэатраў як нерэнтабельнага рудымента савецкага мінулага?

В.В.: — Гэта з якога боку паглядзець. Амерыка — краіна, якая складаецца з мноства этнасаў. Уяўляецца, колькі трэба было б стварыць прафесійных тэатраў, філармоній, спецыялізаваных навучальных устаноў і шмат чаго іншага, каб амерыканскі прынцып свабоды, роўнасці і дэмакратыі быў выкананы? І якія праблемы маглі б паўстаць на гэтай глебе ў шматнацыянальным амерыканскім грамадстве. Амерыка знайшла свой баланс у міжэтнічных адносінах — у іх да гэтага часу нават заканадаўча адсутнічае дзяржаўная мова. Але для нас ён не эталон. Дый не заўсёды ўсё вымяраецца мэтазгоднасцю.

Наша дзяржава мае зразумелыя для грамадзян духоўныя арыенціры. Мы імкнемся захаваць і прымножыць тое, што было назірана папярэднімі пакаленнямі.

Вось, напрыклад, у нас у Мінску ёсць прыватны тэатр пад кіраўніцтвам Уладзіміра Ушакова. У яго заўсёды добрая запалняльнасць залы, якую абумоўлівае рэпертуар, апалведны глядацкі густам. А ў спектаклях на дагаворнай аснове граюць вядомыя акцёры дзяржаўных тэатраў.

В.В.: — У свой час вялікі стэрэатып кітайскага народа Мао Цзэдун сказаў: “Няхай квітнеюць сто кветак, няхай спаборнічаюць сто школ!” Наша сістэма дзяржаўных праграм заўсёды сашыльня-арыентаваная. Такім чынам, беларускія тэатры павінны быць пад апэкай дзяржавы. Незалежна ад таго, пад якой юрысдыкцыяй яны знаходзяцца.

Р.Б.: — Добра, апошнія пытанне — чыста настраёвае. Ці бывалі перыяды, калі вам хацелася кінуць усё і з'ехаць куды падальей?

В.В.: — Вядома, бывалі і бываюць. Асабліва тады, калі ты адчуваеш несправядлівасць з боку тых, для каго робіш усё, каб ім было добра. Або з боку палітлікаў — людзей, якія цябе добра ведаюць, але не жадаюць зразумець тва і іншыя абставіны, ад якіх залежыць дабрабыт усяго калектыву. Ды і жыццёвыя варункі спаралжаюць у нас часам самай нечаканай думкі. Адным словам, падставаў і спакусаў дастаткова. Але я заўсёды прытрымліваюся вядомай прымаўкі: “Дзе нарадзіўся, там і згладзіўся”.

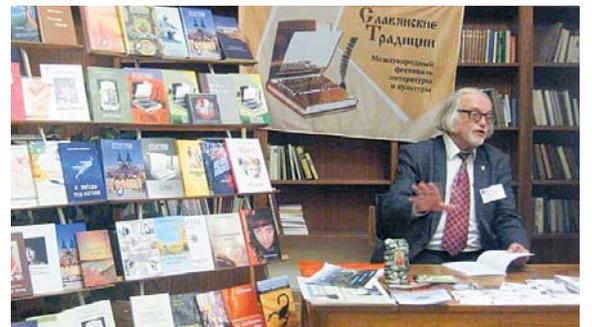
Рыгор БАРАВІК, кандыдат мастацтвазнаўства, прафесар Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў

“Нязручны” інтэлектуал

Нават у свае 80 Вадзім Салееў застаецца адным з самых запатрабаваных навукоўцаў і выкладчыкаў у нашай гуманітарнай сферы. Так, многія лічаць яго “нязручным”. Але ў кожным разе прызнаюць: гэта выбітны эрудыт і адзін з нешматлікіх спецыялістаў, якія могуць гарантаваць належаўшы вынік пры любых умовах. Працаваць з Салеевым будзе цяжка, але — плённа. Бо ён надзейны і адказны.

Усё жыццё прафесара Салеева звязана з Беларуссю. Але ці не першае, што адчуваеш пры асабістым знаёмстве з Вадзімам Аляксеевічам — тое, наколькі ён “не адсюль”. Нарадзіўся ў Ленінградзе, юнацкія гады правёў у Абхазіі, у аспірантуры навучаўся ў Маскве. Гэтыя старонкі біяграфіі нібы праглядаюцца ў яго памкненні да тонкіх праяваў мастацка-ці, бурным тэмпераменце, рэзкіх амбітных выказванняў. Ёсць і іншыя рысы характару, якія Вадзім Аляксеевіч паказвае не кожнаму. Ён кранальна ўспамінае сваю бабулю Еўфрасінню, якая чытала яму маленькае “ўніяцкую” Біблію. Піша хоку і апавяданні, дзе адчуваецца напор маладосці.

Вадзім Аляксеевіч неаднаразова браўся за “медыйныя” праекты — узначальваў часопісы. Напрыканцы 1990-х ён выпускаў “Асновы мастацтва”, некалькі гадоў быў галоўным рэдактарам “Мастацтва”, цяпер робіць “Артэфакт”. Праект каштуе неверагоднай колькасці высілкаў, але стварае такую ​​неабходную прастору для дыялогу.

Для мяне Вадзім Салееў адкрыў свет тэатра. Давёў, што тэатр увасабляе ў сабе ўсё лепшыя правы гарадской культуры, што імкнуча туды для інтэлігентна гэтакаса натуральна, як дыхаць.

Вадзім Аляксеевіч — жывы сведка ці не самых цікавых дзесяцігоддзяў развіцця айчынскага тэатра. І тое, як ён супастаўляе самыя розныя падзеі, які азначаюць актуальныя працэсы з вышэйняй свайго вопыту — гэта заўсёды вельмі цікава і грунтоўна. Імкнуча да таго, каб твай голас гучаў асобна ў натоўпе, а тваё бачанне нешта давала да агульнай карціны — вось місія крытыка-інтэлектуала.

Неабходна адзначыць: некалькі разоў я быў сведкам, калі Вадзім Аляксеевіч прызнаваў, што не моў рацыі. Бо ведае: эніс размовы пра мастацтва ў тым, каб паспрабаваць сфармуляваць ісціну, а не пераспрачаць. Для мяне гэта быў таксама вельмі важны ўрок.

Наведваць прэм'еры і творчыя вечарыны, уважліва занатоўваць свае рэфлексіі, не пакідаць без іх ніводнага спектакля, не баяцца рэзкіх меркаванняў, але пры гэтым імкнуча да аб'ектыўнасці, сусадносіць пабачнае з шырокім мастацкім кантэкстам — паводле Вадзіма Салеева, менавіта гэта з'яўляецца правільным спосабам жыць паўноўненым тэатральным жыццём. Няспешная прагулка з ім пасля прэм'еры была для мяне найлепшым навучаннем тэатральнай крытыкі. Яго метада заснаваны на сістэмным аналізе: падрабязны разбор кожнага складніка спектакля (свае нататкі ён пачынае са схемы сцэнаграфіі), фіксацыя акцёрскіх знаходак і рэжысёрскіх рашэнняў.

Я добра ведаю сям'ю Вадзіма Аляксеевіча. Яна далёкая ад стэрэатыпаў кансерватыўнага шлюбю, дзе муж — гэта гаспадар і патрыярх. У адным з інтэрв'ю яго жонка Марыяна распавяла: усведомленне таго, што муж дае ёй больш, чым бирэ, прыйшло не адразу. Але і ён прызнае, што ў гэтых далёка ўжо не юначых стасунках змяніў сваё колішняе стаўленне да сямейных абавязкаў, значна больш дабае пра патрэбы жонкі і двух сыноў. Ён рызкінуў ажаніцца на дзяўчыне, маладзейшай за яго на 35 гадоў, і шлюб гэты, які цягнуцца ўжо больш за два дзесяцігоддзі, паказвае, наколькі Салееў умець быць удзячным.

Апошнія гады Вадзім Салееў радуе сваё літаратурнай дзейнасцю. Ён актыўны ўдзельнік аб'яднання “Палацкая галіна”, друкуецца ў часопісах, ездзіць на фестывалі. Дзве кінікі апавяданняў — рэалізацыя даўняй амбіцыі зрабіцца пісьмнікам, ад якой у свой час ён рана адмовіўся на карысць навуковай кар'еры. Але ўсёму свой час. Мажліва, менавіта сродкі мастацкай літаратуры найбольш спрыяюць таму, каб перадаць назіраныя за доўгія і плённыя гады эмацыяны досвед.

Аляксей СТРАЎНІКАЎ

“Я адчуваю рэха пустэчы”

Аляксей Савунін.

Што прываблівае маладых рэжысёраў на знакамітую пляцоўку Ок16? Дазвол воляна выбіраць матэрыял, каб гаварыць з глядачом не пра тое, што неабходна давесці згодна з нейкімі датамі і фінансавымі плянамі, а пра рэчы, якія хваляюць іх саміх. Дазвол аксперыментаваць з праграй, тэкстам, візуальным кодам і — права на памылку. Бо не наступачю на граблі, не знойдзец новы шлях да размовы на актуальныя тэмы.

Сукупнасць простых магчымасцяў нараджае арыгінальныя пастаноўкі, на якіх адчуваеш подых павятра і надзею, што нешта усё ж рухаецца ў нашым прызвычэным асродку. У такіх знаках праекты я запішу спектаклі “Джыма Морысана няма” выпускнікоў Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў.

Настася ПАНКРАТАВА / Фота Таццяны МАТУСЕВІЧ

На сцэне працуе сапраўдная музычная група — сталічная “Станцыя”.

Летась студэнты выпускнаго курса БДАМ прамыялі канікулярнае раскладанне на актыўнае эксперыментараванне ў летняй рэзідэнцыі для маладых мастакоў Summerstage. А ўжо вясною ў рамках праекта Тэатра-майстэрня на Ок16 рэжысёр Ліза Машковіч разам з выканаўцамі Яўгеніяй Давыдзена, Юрамам Нярэвічам і Аляксеем Савуніным выпусцілі дзёржкі па сваёй працы з прасторай і па настрай спектакля “Джыма Морысана няма”.

Малады пад рэалізацыю задуму аддалі новую тэ-

атральную залу культурнага хаба. Чарговае памішканне з цаглянымі сценамі, адмысловымі заваскімі канструкцыямі, асіметрычна расставленымі металічнымі калонамі на гэты раз ператварылася ў канцэртную пляцоўку. Каманды на чале з мастаком Лідайя Малашанка па-бунтарску ставіліся да асвятлення таго аб’ёму, які трэба ў іх рукі. На прамотагоўнык пад’ляў наўкос вывелі пад’ляў, па якім спевак так любіць выходзіць да глядачоў, побач — узвышша для барабаннай устанойкі і ўзмацняльнікаў для сапраўдных музыкантаў. Для гля-

дэчу стандартных крэслаў непрауджэдаана: калі гуляць урок-канцэрт, дык пасарудзіма! Нездарма ж у цэнтры увагі пастаноўчыя групы творчасці групы The Doors і асоба яе харызматычнага фронтмена Джыма Морысана. Відовішча ідзе пад жупы суправаджэння не групы Станцыя, якая па-за тэатрам прае індзі і progressive rock.

Па сценах — экраны для відэапраекцыяў, якія ўключаюцца па чарзе, і глядачам лідыць трыба падрушша, каб глядачы, дзе ў далёкіх молях падказваюць відэамалянт. Публіку актыўна ўцягваюць унутр дэзьяны.

Эй прапануюць патанчыць пад хіты The Doors. З ёй спрабуюць весці размову (хоць жывыя адказы на пытанні раз-пораз збіваюць артэстаў, якія яшчэ і прывычаліся імпрывізаваць). Галоўны герой уесь час хользіт праз глядачоў, скачываюць з адмысловых канструкцый і пал ногі, лётае праз шпэрагі на вяртучых, замашаванай на боўтанні круж, і граткам пачынае ў шпэльніх скоках з выгнутай і вадотуль дэзьянай ілюстрацыя ішчым ногі.

Такія спробы ўзаемадзеяння акцёрскаў з аўдыторыяй выклікае прыхільнасць да спектакля і дазваляе гля-

дэчу стандартных крэслаў непрауджэдаана: калі гуляць урок-канцэрт, дык пасарудзіма! Нездарма ж у цэнтры увагі пастаноўчыя групы творчасці групы The Doors і асоба яе харызматычнага фронтмена Джыма Морысана. Відовішча ідзе пад жупы суправаджэння не групы Станцыя, якая па-за тэатрам прае індзі і progressive rock.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Азірнуцца назад, каб убачыць заўтра

У культуры паэта 60-х гадоў Яўгенія Ёўтушэнкі ёсць верш пра людзей, апантаных творчасцю: “...Нам бы толькі хлеба чэрнаго, бумаги, глины и холста! Як на сённяшні лад бум гульчы завядае катэгарычна. Але тое, што лепей у майстэрні чорным хлемам сілкавацца, чым марнаваць час на фурштэты-тусоўкі — думка слухаша.

Згадуў пра гэта, бо менавіта такія прырытэты па жыцці мае Валерыя Кальтыгін, які не так даўно зладзіў у сталіцы чарговую персанальную выставу.

Валерыя Кальтыгін. Nemo і Homo.

Перанесці яе на год. Назву мастак прадумаў спілную і адначасова прэзэнцізую: “Я не геній, я — Кальтыгін...”

Творыў на персанальнае было адносна маля. Але аўтар і не збіраўся ладзіць групную спрывадзю або панараму, а аднаго аднаго чалавечка з жыццём. Хутчэй мэтай было ў сістэйнай форме расказаць пра свае творчыя прырытэты і прадставіць найбольш удалы ўзоры небытаўнага пачырку.

А яшчэ — давесці тым, хто, магчыма, ставіцца да керамы як да чагосяў другага адносна класічнай трыяды “жывапіс-графіка-скульптура”, неабмежаванна магчыма сцілыя калі мастацтва матэрыялу. Эрэнты, паводле бэльжскага міфу, пераада чалавек

Антон Ціханавец. “Дэградцыя формы 2”.

Робіць Кальтыгін аўтапартрэт з фрагментамі жыцця, партрэт гдзельчыны з птушкамі, напюрорт з бутэлькай і кампазіцыя з яблыкамі — ён робіць найперш прыгожы рэч. А калі на творы спадара Валерыя

ячыся ад канструкцыя воб’ра а з у, спадар Валерыя стварае імгавінныя абстрактныя, альбо наадварот — надае абстрактны пэўны асымэтрычны вектар.

У юнацтве Кальтыгін хацеў абсяжнае поле пошуку і эксперымента. Керамыка — такая справа, дзе ўсё прадугледзена немагчыма, дзе зацэпчыць нейкай неспадзяванкі. Нават пры дакладным захаванні тэхналогіі да апошняга моманту, пакуль

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Валерыя Фадзеева. “Прынцып на гарошыне”.

Свята мастацтваў “Музы Нясвіжа ўжо трывала ўпісанае ў гісторыю беларускай культуры. На мінулым тыдні яно адбылося ажно 24-ты раз. Лейтэматыва сёлета стала 200-годдзем з дня нараджэння Станіслава Манюшкі.

Надзея КУДРЭЙКА

Рухавіком гэтай свята з’яўляецца Нацыянальны акадэмічны канцэртны аркестр Беларускай краіны, які ўжо ўсталяваўся крык роспачы творчы Джыма Морысана, які гуляў у адной з яго песень: “Ші мажаш ты ўвіль, як гэта — / Быць настолькі неўпыманым і вольным, / І шадна маючы патрэбу / Паішоўшы якому-небудзь неабыдну рыту / у краіне, асуджамай на безнадзейнасць”.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Міхаіл Фінберг. Гала-канцэрт “Новае ў Нясвіжы”.

Галасы муз у суправаджэнні аркестра

Гульчы музыка беларускіх каліноў.

артыстам Міхаілам Фінбергам. Перад яе пачаткам адыбыць невялікі канцэрт струннага квартэта і ансамбля кларнэтыстаў з аркестра.

У запуюнай зале бібліятэкі Міхаіл Якаўлевіч падыліўся ўспамінамі са свайго творчага жыцця і многа дзякаваў людзям, якія зрабілі вылік унёсак у з’яўленне “Музы Нясвіжа”. У прыватнасці, словы паказкі прыгучылі на адрас Уладзіміра Дражняна, які ў 1995-м узначальваў Нясвіжскі райвыканкам і падтрымаў ілюзо фэсту. Мастра Фінберг горача паказваў і знакаміты музыкантаў Вользе Дадзімавай — шматтадовай вядоўцы фестывальных вядоўцы і навуковых канферэнцый. З-за хваробы сёлета яна не змогла прысутчыць.

Алказавую на пытанні, Міхаіл Якаўлевіч заўважыў, што да творчасці Станіслава Манюшкі яго аркестр калі-

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Спектакль, які і належыць твору пачатковай, наўроўны. Не стае дасканаласці ў тэксце выразненні: адрэзу адчуваецца розніца паміж маналагамі галоўнага героя, пабудаванымі на арыгінальнай паэзіі музыканта, і ўласнымі выказваннямі. Хапае шурпатае рыту, і ўласнымі выказваннямі.

Сёння, 1 чэрвеня, хлопчыкі, дзяўчынкі і, канешне, іх бацькі змогуць пабачыць у Цэнтральным дзіцячым парку імя Максіма Горкага цэлы россып цікавых “разначак” — разнастайныя конкурсы, спектаклі, кніжныя квэсты, віктарыны, інтэрактыўныя гульні ды шмат чаго яшчэ. Усё гэта падрыхтавалі для сваіх маленькіх чытачоў супрацоўнікі Цэнтралізаванай сістэмы дзіцячых бібліятэк Мінска. Такім чынам яны ў чарговы раз адзначаюць Міжнародны дзень абароны дзяцей.

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ

Міжнародны дзень абароны дзяцей у антуражы бібліятэчных падзей

“ХАДЖЭННЕ Ў НАРОД”

Натуральна, усе пералічаныя імпрэзы — толькі “вяршыня” айсбергу. Як адзначыла “К” дырэктар ЦСДБ Мінска Таццяна Швед, акцыя, прысвечаная Дню абароны дзяцей, пройдзе на пачатку чэрвеня ва ўсіх 18 бібліятэках сістэмы.

— Што да галоўнай агульнагародскай імпрэзы, дык мы ладзім сваё мерапрыемства ў парку Горкага ўжо больш за дзесяць гадоў, — кажа суразмоўца. — І заўсёды да нас прыходзяць сотні людзей, прычым гэта як нашы сталыя чытачы, так і “неафіты”, якія са здзіўленнем даведаюцца, што ў іх родным раёне Мінска, аказваецца, працуе тая ці іншая дзіцячая бібліятэка.

Па словах Таццяны Швед, на гэтым свяце пастаянна распаўсюджваецца мноства рэкламных улётак і візіткаў.

— Наш адзедл маркетынгу ў гэтым плане працуе проста на выдатна! Мы не толькі ладзім свята, а і паказваем сябе, свае магчымасці, напрацоўкі і паслугі, — адзначае візаві. — Усё гэта, натуральна, спрыяе росту наведвальнасці нашых бібліятэк, прыводзіць да нас усё новых і новых маленькіх чытачоў. Прычым разам з іхнімі башкамі.

Варта дадаць, што гэта не адзінак “хаджэнне ў народ” супрацоўнікаў Цэнтралізаванай сістэмы дзіцячых бібліятэк Мінска. Па словах Таццяны Швед, бібліятэкары — частая госці ў дзіцячых садах, у школах, у новых дамах ва ўсіх раёнах сталіцы. Акрамя таго, штогод у дзіцячых “кніжніцах” Мінска ладзяцца “бібліяночы” і “бібліяпрышчэмкі”, на якія завітаюць сотні цікаўных наведвальнікаў. Але гэта, відавочна, тэма для асобнага артыкула.

У КОЛЕРЫ БЛАКІТУ

Наведвальніка старонкі сталічнай Цэнтральнай

дзіцячай бібліятэкі імя Мікалая Астроўскага ў адной з сасябельных сетак сустракае такі слоган: “Адкладзі мышку — вазьмі кніжку”. Супрацоўніцтва камп’ютарным “звяркам” сёлета будзе асаблівым: да Міжнароднага дня абароны дзяцей супрацоўнікі галоўнай дзіцячай “кніжніцы” Мінска падрыхтавалі спартыўна-гульнівую праграму “Жыве на ўсёй планеце народ вясёлы — дзеці”, прысвечаную II Еўрапейскаму гульніям, а таксама шэраг іншых цікавых мерапрыемстваў.

Спартыўную тэматыку напярэдадні свята ўзялі на ўзбраенне і ў дзіцячай бібліятэцы № 4, слоган якой на яе старонцы ў сасябельнай сетцы досыць просты, але красамоўны: “Тут любіць кнігі”. Як адзначыла “К” загадчык установы Наталія Отчэская, 3 і 4 чэрвеня яны будуць ладзіць Фэстываль дзіцячага чытання ў гонар ужо названай маштабнай падзеі.

— У праграме фестывалю, які, дарэчы, пройдзе ў нас ужо ў чацвёрты раз — шматлікія конкурсы, віктарыны, рухомыя гульні, спаборніцтвы, — кажа Наталія Дзмітрыева. — Можна будзе паспрабаваць свае сілы ў літаратурным футболе, незвычайным шарыкам, аэробіцы, паглядзець кніжную выставу “Сябры лісяня Лёсіка на ста-

ронках кніг”, а таксама размаляваць папяровыя лісянятаў. Акрамя таго, палчас мерапрыемства дзеці змогуць даведацца пра гісторыю заснавання Еўрапейскіх гульніў.

Як і кожны сапраўдны бібліятэка і цяпер думае не толькі пра гэтае, але і ўжо пра наступнае мерапрыемства, якое пройдзе пад знакам блакіту. У гэты колер устаноўва будзе аформлена ў самай бліжэйшай час. Натуральна, падчас імпрэзы таксама будзе выладарыць Яе Вялікасць Кніга.

— Мы зробім выставу “Сіні колер у жыццё”, аформім тэматычныя кніжныя паліцы “Мора” і “Караблі”, дзе размесім дзіцячыя выданні, у якіх асвятляюцца названыя тэмы, — кажа Наталія Отчэская. — Пра іншыя сакрэты пакуль раскажам не буду, каб для наведвальнікаў крыху захавалася таямніца і на адкрыцці ўсе толькі і чакалі сюпрызы. І, натуральна, запрашаю ў госці “К”!

Я яшчэ не раскажу пра адметную акцыю супрацоўнікаў дзіцячай бібліятэкі № 4 пад назвай “Слоўнікавы джэм” (для філолагаў і не толькі), пра разнастайны майстар-класы, што ладзіцца ў сіднах устаноў (апошні давалі мэтры кніжнай ілюстрацыі), прэзентацыі ў фармаце open-air і гэтак далей. Так што візіт у гэтую бібліятэку абяцае быць сапраўды цікавым і плённым.

І ФІШКА, І ПАЦЕШКА

Не магу таксама не згадаць і яшчэ пра адну крэатыўную ўстаноўку — дзіцячую бібліятэку № 6 імя Васіля Віткі. 1 чэрвеня яна

Адкладзі мышку — вазьмі кніжку

Падчас святочных імпрэз.

таксама будзе “гастраляваць” у парку Горкага. Як кажа загадчыца бібліятэкі Тамара Патук, у рамках святочнай праграмы запланаваны гумарыстычны міні-спектакль “Доктар Нос” лячэнага тэатра “Пацешка”, музычнае тэатрызаванае прадстаўленне “Аб чым спяваюць дэльфіны” і інтэрактыўная гульнія-віктарына з Буслікам “Няхай смяюцца дзеці”.

— Тэатральныя пастаноўкі — гэта сапраўдная “фішка” нашай устаноў, — кажа Тамара Анатолеўна. — Тэатр “Пацешка” паўстаў на базе бібліятэкі яшчэ гадоў 15 таму, і цяпер у нашым рэпертуары дзясяткі казак як беларускіх, так і замежных аўтараў.

За гады працы самадзейнага лячэнага тэатра бібліятэкары пабывалі ў многіх устаноўках Мінска — ад школ да дзіцячых садоў, — прапэманстравалі свае даягненні на розных фестывальных пляцоўках, і таму ведаюць дакладна, што маленькія гледачы заўсёды рады іхнім тэатральным імпрэзам.

А сёння, у суботу, усе гэтыя цікавосткі тэатральна-бібліятэчнага жыцця можна будзе убачыць на свае вочы.

Да слова, у запасніках аматарскага тэатра — каля 70 адметных лялек. Набытых або пашытых бібліятэкарамі самастойна і за свае грошы. Вось і як тут не верыць у тое, што энтузіязм і рамантыка яшчэ не да канца зніклі на нашай зямлі! Маючы перад вачыма падобныя прыклады, канстатаваць алваротнае проста язык не павернешца... Прынамсі, у мяне — дык дакладна.

Іншая справа, што, на мой погляд, для набыцця лялек ды неабходнага тэатральнага рыштунку бібліятэкарам няблага было б распачаць пошук партнёраў ці спонсараў. Бо набыць за свой, не такі ўжо і вялікі заробак, лялькі для тэатра могуць, натуральна, не ўсе. Ды і, скажам шчыра, так быць не павінна.

Тым больш, што ў справе паспяховага партнёрства да-лёгка за прыкладамі хадзіць не

трэба. Скажам, супрацоўнікі дзіцячай бібліятэкі № 10, якія прапэманструюць на свяце ў парку Горкага літаратурна-ігравое асарці “Дзеці — кветачкі жыцця” сумесна з часопісам “Топі”, выдаўна ўзялі сабе ў партнёры аднаго з айтчных мабільных апаратаў.

— Спачатку мы адправілі ім запрашэнне да супрацоўніцтва, але яны не адзукнуліся, — кажа кіраўнік устаноў Людміла Лустава. — Давялося прасіць пасадзейнічаць Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, падключыць сяброўскія сувязі, заікаўліваць партнёраў у гэтай супрацы, паказваць усе станоўчыя бакі будучага сяброўства — і праз тры месяцы мы ўсё ж такі аб’ядналі свае намаганні. І цяпер абсалютна не шкадуем пра затрачаныя выдаткі: напрыклад, менавіта дзякуючы партнёрству да нас у бібліятэку 17 мая прыйшоў відэомы тэлевыдаўца і спявак Георгій Калдун, які правёў для дзяцей цікавы ўрок “мабільнай пісьменнасці”.

Па словах Людмілы Луставай, Георгій Калдун раскажаў школьнікам сталічнай гімназіі № 22 пра тое, што трэба ведаць перад тым, як карыстацца Сусветным Па-вучненнем, як важна быць асіражым пры выбары суразмоўцаў у чатах, чаму не трэба рабіць асабістую інфармацыю нахштатт нумара тэлефона даступнай для ўсіх карыстальнікаў інтэрнэту ды многае іншае. А бліш-пытанні госця неаднойчы ставілі ў тулік не толькі дзяцей, але і дарослых.

І яшчэ. Ведаю не з чужых вуснаў, што ў некаторых дзіцячых бібліятэках сталіцы здаўна наладжана супрацоўніцтва з айтчнымі банкамі. Згадаю, напрыклад, акцыю “Дзіцячы запарк”, якая адбылася не так даўно ў дзіцячай бібліятэцы № 14. Банксponsor выдаткаваў для яе не толькі дзясяткі набораў падарункаў, але і квіткі ў сталічны запарк для пераможцаў конкурсу “Вандроўка з ільвом”.

Гэта я да таго, што супрацоўніцтва з арганізацыямі як дзяржаўнай, так і прыватнай формы ўласнасці — яшчэ адзін важны крок для рэкламы і раскруткі сваёй дзейнасці, дзейсна і рэальна дапамога бібліятэкарам у правядзенні імпрэз і рэалізацыі цікавых ініцыятыў без спандывання на бюджэтныя спецыялізацыі. А самі злавачы і напрацоўкі дзіцячых бібліятэк, мяркую, яшчэ неаднаразова будзе асвятляцца на старонках “К”. Дэманстравіць тут сапраўды ёсць што.

Прычым вопыт супрацоўнікаў Цэнтралізаванай сістэмы дзіцячых бібліятэк Мінска цалкам могуць узяць сабе на ўзбраенне як “дарослыя” сталічныя “кніжніцы”, так і бібліятэчныя устаноўкі ў рэгіёнах Беларусі. Натуральна, крыху адаптаваўшы гэтыя набыткі да сваіх рэалій. **К**

Справа радасная і нялёгкая

Прыемна, калі прыязджаеш у які-небудзь населены пункт, размешчаны далёка ад Мінска, а кіраўнік мясцовай установы культуры кажа табе: “А мы вашу газету выпісваем, чытаем і радуемся таму, калі ў ёй апублікаваная хай нават невялікая нататка пра тое, як мы працуем! Вядома, сочым па матэрыялах вашага выдання і за тым, што робіцца ў суседзяў, у раёне і вобласці, наогул у краіне”. Беліца — якраз такі аграгарадок. Ну а калі цябе сустрэкаюць добрым словам, то і пісаць усё больш хочацца пра плюсы, чым пра мінусы...

Алег КЛІМАЎ, Мінск — аграгарадок Беліца Лідскага раёна — Мінск / Фота аўтара

Беліцкі Дом культуры.

СМАК СВАЁЙ КУХНІ

Старанна аглядзеўшы фрагменты сялянскага падворка і сялянскай хаты, размешчаныя ў двух сумежных пакоях першага паверха Беліцкага дома культуры, я прайшоў у кабінет загалчышы БДК Тэрэзы Шаўлюк. Менавіта яна, трымаючы ў сваіх руках адзін з нумароў “К”, і распачала нашу гутарку той кампліментарнай фразай, якую я прывёў вышэй.

Аднак ветласць ветласцю, але час пераходзіць і да справы. Напачатку мая суразмоўніца пазнаёміла мяне з тымі фарміраваннямі, што можна дзейнічаць пры ўстанове. Іх дзевяць: дарослыя — вакальны гурт “Надзея”, гурткі дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва “Павуцінка” і тэатральны “Хачу на сцену”, аматарскія аб’яднанні “Вяртанне да вытокаў” і “Чароўная нітчка”. І дзіцячыя — гурток сольнага спева “Беліцкія салюкі”, аматарскія аб’яднанні “Вясёлая кампанія”, “Абцасікі” і “Лесавічок”. Усяго ў гэтых фарміраваннях — 63 удзельнікі, з іх 28 дзяцей. І трое кіраўнікоў, прычым усе яны з Беліцы.

— Пры ДOME культуры працуе і “Літаратурны клуб”, — прайнфармавала Тэрэза Фёдарэўна. — Напэўна, назва занадта гучная, але... людзям падабаецца. Сэнс яго заключаецца ў тым, што мы прапануем усім ахвотным азнаёміцца з прэсай. Раскладаем розныя выданні, наведвальнікі прыходзяць і могуць іх у нас пачытаць. Узнікаюць спонтанныя абмеркаванні матэрыялаў, людзі і самі прыносяць з сабой газеты і часопісы, абменьваюцца, дапусцім, рэцэпты. Прапануем ім і настольныя гульні — шахматы, шашкі, лато. Увогуле, не пустое ў нас “Літаратурны клуб”!

Праўда, асноўная частка такіх наведвальнікаў — гэта тыя, каго прынята адносіць да “залатога веку”. Але праблема ў тым, што маладога пакалення не рушыць спешнаю халою ў

Дом культуры — ні ў якасці гурткоўцаў, ні хача ў ролі глядачоў — спадарыня Шаўлюк не бачыць. Адначасна, што немалая частка працаздольнай моладзі шчыруе за межамі Беліцы, загадчыца запэўніла: на просьбу паўдзельнічаць у жыцці ўстановы адкажыцца людзі розных узростаў.

— Моладзь асабліва любіць танцавальныя вечары і вечары адпачынку — з забавляльнай і гульнявой праграмамі, тэатралізаванымі прадстаўленнямі, — адзначыла яна. — Разы два на месяц праходзяць дыскатэкі, у нас можна адсвяткаваць і дні нараджэння ці іншыя юбілей.

Наведваюць гурткі і мерапрыемствы Дома культуры не толькі жыхары Беліцы, але і бліжэйшых — а часам нават і аддаленых — населеных пунктаў. Часам на гастролі выпраўляюцца самі артысты БДК. Да ўсяго, яны актыўна біруць удзел і ў розных конкурсах — напрыклад, абласным “Танцую па-даўнейшаму”, які прапагандуе традыцыйныя беларускія танцы, або раённым фестывалі дзіцячай творчасці “Сонечны зайчык”. І прызавяўшы месцы на такіх спаборніцтвах — не рэдкасць.

Што да ўласных брэндавых імпрэзаў... Па словах спадарыня Шаўлюк, яны таксама ёсць. Напрыклад, раённы конкурс традыцыйных страў “Спазнай смак сваёй кухні”, які ладзіцца ўжо чатыры гады. Прычым гэты фест — не проста дэманстрацыя і дэгустацыя ўсялякіх нацыянальных страў: звычайна яны суправаджаюцца рознымі абрадамі і выставамі.

— Толькі, буду шчыраю, моладзь Беліцы да такой спадчыны, як побытавыя танцы — а на іх у нас спецыялізуецца аб’яднанне “Абцасікі” — ставіцца з прахалодай, — прызналася Тэрэза Шаўлюк. — Праз нашы сялянскія падворкі і сялянскую хату мы і спрабуем прычпіць ёй

Тэрэза Шаўлюк: з фальклорам веселей!

Алена Зубко ў “Літаратурным клубе”.

Адзін у адным: сялянскі падворак у ДOME культуры.

сапраўдную любоў да мінулага краіны.

З ФАЛЬКЛОРАМ ВЕСЕЛЕЙ

А сама Тэрэза Фёдарэўна прышчапляе людзям любоў да культуры ўжо больш за 20 гадоў. І вось якімі назіраннямі яна сама мной падзялілася:

— Цяпер большы ўхіл у дзейнасці ўстановы культуры робіцца на фальклор — бо раней больш было эстрады. І, вядома, весельей, цікавей сталі праходзіць мерапрыемствы! Я гэта і па нашай установе бачу. Алчуваю, што публіка вельмі эмацыйна рэагуе на іх — вядома, у становаў плане. Што для мяне фальклор — у адрозненне ад поп-культуры? Гэта натуральнасць, ненаігнавальнасць, нешта сапраўднае, каранёвае. Карацей —

жыццё. І, вядома, мінулае: тыя традыцыі, якія мы бытуем нітку працягваем у сённяшніе з далёкіх часоў. А таксама — сучаснасць: калі нараджаюцца новы, цяперашні фальклор. Спадзяюся, мы да гэтага данычныя — і да захавання, і да развіцця. Справа тая — і радасная, і нялёгкая.

Адказваючы на маё пытанне аб тым, якія цяжкасці адчувае ў сваёй паўсядзённай працы Беліцкі дом культуры, яго загадчыца заўважыла, што яна не бачыць вялікай праблемы, да прыкладу, у састараласці апаратуры. Маўляў, тая, што ёсць, яе збільшлага задавальняе, а працэс замены абсталявання — перманентны. Прыйдзе час, і раённыя ўлады дапамогуць Дому культуры яго абнавіць.

А дапамагчы збіраць поўную залу Дому культуры могуць толькі яго супрацоўнікі. Пакуль гэта не заўсёды ўдаецца. Але абкатка новых ідэй і напрацовак ва ўстанове ідзе пастаянна.

РАМЯСТВО, ЯКОМУ ЖЫЦЦЬ!

— Прыгожая наша вёска, — так па-старому назвала свой аграгарадок наш сённяшні каментатар Алена Зубко. І далала: — І людзі тут жывуць прыгожыя!

Нарадзілася вядомае на ўсю Беліцу рамесніца ў вялікай сям’і. Цяжка было — мама неўзабаве памерла, пакінуўшы без сваёй апекі дзевяць дзяцей. Звалілася на іх усё — праца па хаце, праца ў калгасе... Але знаходзіўся ў той маленькай дзяўчын-

кі і вольны час. І навучыўшыся ў дарослых, яна таксама стала з захапленнем ткаць, вышываць, прасці. А потым выхавалася тым, што ў яе атрымалася, перад сваімі сяброўкамі на вачорках.

Не пакінула Алена Іванайна гэтыя рамёствы і сёння. І мастацтва яе ведаюць ды цэняць не адны аднавяскоўцы: вышывае яна і на заказ, маючы пастаянных кліентаў з усіх ваколіцаў.

— Шкада, вядома, але ў Беліцы вышывай займаецца не так і шмат людзей, — канстатуе спадарыня Зубко. — Маладзья дзяўчынкі да мяне раіцца не прыходзяць — як было тое ў старыя часы.

Каментарый Алены ЗУБКО:

— Дзякую Дому культуры, які рэгулярна арганізоўвае выставы маіх вырабаў. Прыязджаюць майстры і з іншых клубаў раёна, мы параўноўваем свае работы, дзелімся сакрэтамі. Наогул, Дом культуры жыве вясела, там часта праходзяць мерапрыемствы, супрацоўнікі ўстановы — людзі прыемныя. Я хаджу на ўсе канцэрты, якія там ладзяцца. Дрэнна, што моладзь іх наведвае не надта масава, але гэта і зразумела — яна ж па гарадах раз’язджаецца. Хаця Дом культуры неяк яе захавіць стараецца — і канцэрты ён робіць добрыя, і ў гурткі хлапчухі і дзяўчынкі ходзяць. Аднак, мне здаецца, у маіх аднагодкаў (а мне ўжо 75) куды болей імтэну да гэтай справы за моладзь — нягледзячы на тое, што мы толькі ўжо старыя. Яшчэ б толькі сталічныя артысты да нас прыязджалі...

Алена Зубко — далёка не першы рэзэнант рэгіянальнага культурнага жыцця, які наракаў на тое, што беларускія пошоркі не зазіраюць у зусім малыя населеныя пункты. Хаця паслухаеш іншы раз якога-небудзь выканаўцу з яго апавяданнямі пра свае гастролі ў глыбінцы — і здаецца, нібы нашы спевакі са спявачкамі адтуль і не вылазяць. На справе ж выходзіць інакш.

Так, прычынай таму — жорсткае рэчаіснасць: з аднаго боку, якія грошы могуць атрымаць за канцэрт у зале на сто чалавек айчынных эстрадных артысты? А ім жа таксама карміцца трэба. З іншага — як ні круці, а іх творчасць таксама з’яўляецца інгрэдыентам духоўнай ежы нашага грамадства, і яе хочацца пакаштаваць “жыўцом”. І як тут быць? **К**

За эфектнай лаканічнасцю тэатральнага плаката стаяць дзясяткі адкінутых ідэй, наматанья ў пошуку патрэбнай лакацыі для фотаздымак кіламетры, гігабайты эскізных кадраў і графічных файлаў. Усе гэтыя намаганні накіраваны на пошук менавіта той выявы, якая зможа раскрывць сутнасць задумы рэжысёра. Дызайнер Вялікага тэатра Беларусі Аніка НЯДЗЕЛЬКА імкнецца зрабіць такую афішу, каб нават прыбраўшы з яе назву спектакля, глядач змог інтуітыўна адчуць, пра што ён будзе.

Настасся ПАНКРАТАВА / Фота з архіва герані

**ЗАНУРЫЦЦА
НАПОУНІЦЦА**

— Звычайна працу над прэм’ернай афішай я пачынаю са збору матэрыялу па тэме спектакля. Знаёміся з тэкстам лібрэта, каб зразумець сутнасць твора. Ужо на гэтым этапе знаходзяцца пэўныя падказкі — ключавыя словы, вобразы-сімвалы, якія потым могуць легчы ў аснову будучага плаката.

Мне цікава даведацца пра лёс кампазітара, пра яго светапогляд, пра ўмовы, у якіх ствараўся той ці іншы музычны твор — ды і ўвогуле падрабязней разгледзець пэўны гістарычны час. Гэтая інфармацыя дае больш “аб’ёмнае” ўяўленне пра матэрыял, з якім я працую.

Трэба ўлічваць, што кожны рэжысёр у новай пастаноўцы робіць сваю асаблівую інтэрпрэтацыю твора, пэўным чынам расставіў акцэнт, пры гэтым можа змяняць час ці месца дзеяння. Таму мне здаецца важным абмяркоўваць канцэпцыю плаката з пастаноўчай групай — рэжысёрам, мастаком-сцэнографам,

ідэя адлюстравашь вобраз ульпывовай жанчыны, пераапранутай у мужчынскі касцюм, якая мае ўладу і ўдала ёй распараджацца.

Праблема ў чым? Афіша павінна з’явіцца ў гарадской прасторы за некалькі тыдняў да прэм’еры. Адназначна, я прыступаю да яе распрацоўкі яшчэ раней. Трुна пакуль не выходзіла на прагны, дэкарацыі не завершаныя. Эскізы пабачыць можна, але маё ўласнае ўяўленне пра стылістыку дзеяння можа разысціся з задумай пастаноўчай каманды. Канешне, афіша можа і не супадаць са спектаклем па каларыстычнай гаме, па часавым перыядзе. Аднак я чула ад знаёмых пра тых выпадкі, калі пад удзеяннем плаката яны меркавалі пабачыць на сцэне адну стылістыку, а ў выніку сутыкнуліся з іншым і нават былі крыху расчараваныя. Таму мне ўсё ж хочацца, каб мая праца была суцэннай мастацкаму вырашэнню спектакля.

**НЕ ХОЧАЦЦА
ПАЎТАРАЦЦА**

— Калі на сцэне выступаюць зоркі сусветна-

Колькі крокаў ад ідэі да шэдэўра?

Аніка Нязелька.

лілася, што нешта падобнае ўжо было на іншым плакаце. Насамрэч, такі вобраз даволі распаўсюджаны для спектакляў гістарычнай тэматыкі. І ўсё ж, каб не здаралася больш падобных паўтораў, не лянуся паглядзець у інтэрнэце, як афармляліся афішы для тых ці іншых спектакляў сусветнай тэатральнай прасторы. Не хочацца паўтарацца.

Да рэжысёраў звычайна выпраўляюся з папярэднімі накідамі, каб весці размову больш прадметна. Знака-

Міхаіл Аляксандравіч хацеў убачыць акцёра, якога, нібы стрэлы, пронзіваў, спапяляючы, промні сафітаў.

Эскізы рыхтую па-рознаму. Магу класіфікаваць іх з электронных карцінак — як, напрыклад, падчас працы з рэжысёрам Міклашам Керэнці над афішай да “Лютучай мышы”. Часамі раблю накіды ад рукі. Цікава, што ў выпадку з афішай “Рыгале” канчатковы яе варыянт атрымаўся таксама графічным. Эстонскі рэжысёр Неэма Кунінгас з задава-

явіць ударныя і арфу і перадаць агульны настрой творчай задумы. Няростая задача! Рада, што, мяркуючы па водгуках, я з ёй справілася.

**А ВУСНЫ —
ЗАМЯНІЦЬ**

— Часта тэатральныя плакаты будуцца на чымсьці партрэце. Мне падаецца, што здымак таксама павінен несці пэўную ідэю. У Мінску бывае шмат турыстаў, якія не надта абазнанія ў тутэйшым куль-

пашчасціла, што ў абраны вобраз удала трапіла адна з выканаўцаў галоўнай ролі. Занепакоенасць за свай народ і надзею на яго лепшую будучыню адным толькі поглядам змагла перадаць Людміла Уланцава.

Мадэль выбралі, а з месцам здымак давялося паваждацца. У тэатры няма свай студыі, спецыяльнай асвятляльнай фотатэхнікі, таму я шукаю розныя лакацыі для рэалізацыі праектаў. Запраціла Людмілу ў харавы клас. Было пахмурна, нічога не выходзіла. І раптам хвілін на дзесяць вылянула сонца: вось на кантравым асвятленні мы і паспелі зняць неабходнае. Пасля я дамаўлялася валасы, каб вобраз выглядаў больш эфектна, і карону — да абруча дадала “гмах” слудкага княства, каб перадаць цяжар улады.

Для “Лютучай мышы” напачатку паклікала адну з задзейнічаных у пастаноўцы спевачак. Дзяйна Трыфанава атрымаўся на фота кароўна, аднак рэжысёр эскізы не заверзіў. На думку Міклаша Керэнці, выйшаў занадта жаночы вобраз, а яму хацелася бачыць халодную прыгажосць. У пошуках новай мадэлі мне дапамагла грымёр нашага тэатра Алена Кустова. Мы з ёй даўно знайшлі агульную мову, яна на маіх праектах выступае візажыстам. Алена ведае асаблівасці твару ўсіх акцёраў, таму можа імгненна прапанаваць, хто можа быць бліжэйшы да маёй задумы. У выніку на афішу аперэты трапіла артыстка кардэбалета Вікторыя Багініна.

Як вядома, у жыцці амаль няма ідэальна сіметрычных абліччаў, таму для пэўнай задумы раз-пораз трэба “дапрацаваць” прыроду. На афішы “Лютучай мышы” бачная толькі ніжняя частка твару, аднак мне ўсё адно давалася “дарабляць” сківіцу. Адно палову ў лясцінах адбітку перанесла на другую. Давялося “змяняць” і вусны мадэлі. У Вікторыі і свае вельмі прыгожыя, аднак яны, па меркаванні рэжысёра, “не працавалі” на задуму. Каб канчатковая карцінка выглядала больш эрытычна, падбіраў і інтэрнэце вусны крыху разамкнёныя. І толькі пасля гэтага нарэшце атрымаўся неабходны вобраз вытанчана-нябяспечнага.

Дарчы, у варыянце на сталыя задумы мадэль павінна была трымаць у руках шыгарту. Аднак пасля вырашэнай і змяніць яе кубікам Рубіка. І хоць далезнае венгерскае вынаходніцтва налічвае куды менш галіў за музыку Штрауса, галаваломка дадае яркавую сімваліку: мы

Ад ідэі да афішы: бэкстэйдж падрыхтоўкі плаката да балета “Анастасія”.

мастаком-касцюмерам. З імі можна карэктаваць кірунак працы. Нялішне будзе і паразважашь з дыржорам пра музычны матэрыял. Мы робім агульную справу, таму тут лепш працаваць у камандзе.

Адчуць атмасферу твора дапамагаюць відэазалісы папярэдніх пастановак. Напрыклад, перад працай над афішай да аперэты “Лютучая мышы” я натхнялася спектаклем “Ковент-Гардана” 1984 года, у якім за дыржорскім пультам стаяў Пласіда Дамінга. Мне ўразіў князь Арлоўскі — вытанчаны, выразны як знешне, так і характарам, манернасцю. Узнікла

га ўзроўню, то можна хоць шрыфтавую афішу выпусціць — людзі прыйдуць на імя. Часцей тэатральнаму плакату трэба выконваць не толькі мастацкую, а яшчэ і практычную функцыю: прывабляць патэнцыйную аўдыторыю набываць білеты. Каб афіша зачепіла вока будучага глядача, у ёй мусіць быць не столькі арыгінальны малюнак, колькі цікавы вобраз.

Напачатку маёй работы ў Вялікім тэатры Беларусі ў мяне ўвайшаў казус: для оперы “Сівая легенда” я зрабіла выяву мяча і вянка на ім, а пасля друку высвет-

мітыя запрошаныя творцы пры першай сустрэчы яшчэ не ведаюць мяне і маіх творчых здольнасцей. З дапамогай эскізаў я паказваю свой прафесійны ўзровень. І адначасова апрацу святвятлюю, што для рэжысёра можа быць катэгарычным “не”, а якія ідэі ён гатовы ўхваліць. Быў выпадак, калі ідэю для афішы прапанаваў рэжысёр яшчэ да маіх ілюстрацыйных пошукаў. Міхаіл Панджавідзе распаўёў пра пацяў — людзей, якія ўсё сваё жыццё аддалі сцэне і якіх гэтая сцэна і знішчыла. Таму на афішы оперы “Паяцы”

льненнем папрэмаў маю ідэю. Я распрацавала фігуру са шматлікімі гранямі, якія пры поглядзе з таго ці іншага ракурсу візуальна па-рознаму складваюцца. Такім чынам раскрывалася тэма двудушнасці галоўнага героя, які даў імя гэтай оперы.

Акрамя спектакляў на галоўнай сцэне, рыхтую ілюстрацыйны матэрыял да імпрэзаў у камернай зале імя Ларысы Александровскай. Напрыклад, ударнік Міхаіл Канстанцінаў і арфістка Кацярына Жураўлёва ладзілі інструментальны канцэрт. У афішы неабходна было за-

турныя жыцці, і таму могуць не распазнаць, хто на плакаце: вядучы артыст ці запрошаная мадэль. З гэтай прычыны я не арыентуюся на канкрэтнага выканаўцу, а шукаю чалавека, які найлепш трапіла ў вызначаны вобраз.

Напрыклад, у афішы для балета “Анастасія” мне трэба было перадаць пераўвасабленне маладзённай дзяўчыны ў княгіню, якая адказвае за лёс свайго горада. Балетмайстар Юрый Траян падкрэсліваў, што ставіць гісторыю зусім не пра Жану Д’Арк. Мне

30 мая былі саракавіны па Юрыю Блінову. Чытачам “К” без патрэбы тлумачыць, хто гэта. Большасць сваіх досыць частых канцэртаў п’яніст праводзіў у канцэртнай зале “Верхні горад”: гістарычны цэнтр, скляпенні храма, адпаведная акустыка, добры раяль. Чарговы прызначыў на 29 красавіка. Канцэрт вылаў аўрат на дзевяты дзень скону-адлёту музыканта ў неварачь — па-хрысціянску.

ЗБЛІЖЭННЕ

Амаль штогод у свой дзень нараджэння — 6 студзеня, якраз на Куццю — я збіраю блізкіх на творчыя вечарыны: паказваю новы фільм, а потым мы доўга гутарым, стрымана падзынькваючы келіхамі.

Сярод запрошаных абавязкова бываў Уладзімір Кожух. Тры яго працы ў мяне ў гасцёўні: ствараюць настрой, натхняюць на роздум. Але недзе гадоў пяць таму мастак напасіў прабачэння, што не зможа быць, і запытаў: “Ці можна, каб замест мяне вас павіншаваў мой сябра?” Чаму не: калі ласка!

Так мы і пазнаёміліся з Юрам.

Я адразу ж прапанаваў яму канцэрт на раялі — праўда, “кабінетным” — у тэатры “Зніч”, што ў Чырвоным касцёле. Але Юрый ветліва адмовіўся. Пазней, калі я пачуў і ацаніў яго майстэрства, зразумеў: той раяль — не яго ўзровень.

І хутка пачалося збліжэнне: мы з жонкай адразу былі запрошаны на яго канцэрты ў залу “Верхні горад” і ў філармонію. Ад такіх запрашэнняў сталіся не адмаўляцца, нягледзячы на бясконыя творчыя і побытавыя справы.

Пазнаёміліся перад адным з першых канцэртаў з Юрынай маці Ларысай Гаўрылаўнай.

Не памятаю, адкуль, але чуў: ці то Моцарта, ці то Ліста бацька ажно лупцаваў, каб той займаўся музыкай, — як ведаем цяпер, не без выніку. А ўжо на маіх вачах тата — сам інжынер аўтазавода — прымушаў сына штодзённа галзінамі “пілілкай” на скрыпцы. Так “атрымаўся” бадай лепшы на сёння малады скрыпач Беларусі Арыём Шышкоў.

Маці Юры таксама была ўважлівым ралізнімам “штурхачом” музычных дадзеных старэйшага сына. Яго аякункай, менаджаркай, дарадчыцай, ахоўніцай...

Цяпер яна ўжо і біёграф Юры.

ДРАГЧЫНСКІ ВУНДЭРКІНД

Не было размовы, каб ён не ўгадаў сваё месца нараджэння: “Мая Драгчынышчына”.

Памяці Юрыя Блінова

Нарадзіўся ў 75-м, першыя пяць гадоў жыцця пражыў на радзіме, у Драгчыне.

Бабуля Ганна — пані з адметным слыхам — не супынна напявала ўнучку песенкі: мясцовыя палескія, беларускія, польскія — Брэстчына ж некалі ўваходзіла ў Польшчу — рускія, украінскія...

У два гады і Юрык пачаў спяваць: тое, што чуў па радыё — а яно тады ў хатах не выключалася. У чатыры навучыўся ставіць на прайтравальнік любімыя кружэлкі.

Ужо ў Мінску маці ўзяла напакат старое п’яніна, на якім малы пачаў падбіраць мелодыі. Затым адваля ў дзіцячую музычную школу № 145, што на Паўднёвым Захадзе.

Але неўзабаве маладзёнская настаўніца прызналася маме:

— Я не магу яго далей вучыць: ён таленавіцей за мяне.

У ліцэі хлопчыка ўзяла “пад крыло” Інэса Іванаўна Барташэвіч — і Юра пачаў хутка засвойваць усё больш складаныя музычныя творы. Паколькі настаўніца была жонкай віднай партыйна-трамалскай асобы, Блінова бралі на ўрадавую дачу — у якасці, так скажам, заахованьня да вучобы. І каб у вольны час не патрапіў пад якісь дурны ўплыў.

Калі ж выкладчыца албыла разам з мужам у Карэю, 12-гадовага Юрыя яна

“зрук у руку” перадала Людміле Сяргеёўне Шаломенцавай. Яна вяла курс п’яністаў і ў кансерваторыі, куды Блінову была ўжо накіраваная простая дарога.

Чулай настаўніца не стала праз пару тыдняў пасля скону Юры. Цяжка хворай, ёй так і не сказалі, што любімага вучня ўжо няма.

КРУТЫЯ ЧОРНА-БЕЛЫЯ ПРЫСТУПКИ

У 1992-м ліцэіст едзе ў Санкт-Пецярбург на Міжнародны конкурс у гонар Сяргея Пракоф’ева. Грае там Канцэрт з аркестрам № 1 славутага кампазітара — і атрымавае 1-е месца!

Заўвага: перамога была цяжкай, бо “прыбышам” супрацьстаяла піцёрская фартэп’янная школа, прадстаўнікі якой, пэўна ж, “лабіравалі” сваіх.

Карэспандэнт газеты “Известия” напісала ў аглядзе: “Запомніце гэтае імя: Юрый Блінов”.

Адрэз ў юнака было вялікае турнэ з канцэртамі па Беларусі. Грандыёзны поспех!

Ларыса Гаўрылаўна жартуе:

— Я ў чэрвені паступала замест Юры.

Справа ў тым, што лаўрэаты конкурсу прымаўся ў кансерваторыю без экзаменаў: заставала-

ся адно падаць дакументы.

Тагачасны рэктар “консы”, цудоўны музыкант Міхаіл Казінец быў урадаваны такім студэнтам.

За пяць гадоў замест шасці Бліноў скончыў Акадэмію і там жа магістратуру.

А далей — чорная паласа. Размеркаванне з гучным тытулам “саліст філармоніі”, але канцэрты адно па музычных школах і клубах. Ён часам скардзіўся маці: “Сёння іграў на стале”. Маючы на ўвазе якасць інструмента.

І быццам узнагарода за пакуты — белая прыступка: Міжнародны конкурс у ЗША.

У другім туры сыграў там Прэлюдыю і фугу Шастаковіча: фурор, запіс на радыё! І запрашэнне ў Тэхаскі хрысціянскі ўні-

Паверхам ніжэй жыве бацька славутага гітарыста, які разбіраецца ў музыцы. Пры паслясвяточнай сустрэчы ён пазайздросціў:

— Ізноў у вас, Аляксандравіч, “віртуозы Мінска”.

Месца Юры за сталом у нашай звычайнай кампаніі вызначылася некай адразу і назаўсёды: побач з гаспадаром, побач з п’яніна.

Ён іграў свае творы, якія ўжо былі знаёмыя нам па яго канцэртах, потым, “па просьбе працоўных”, — “Вялікі бліскучы вальс” Шапэна.

Пілі віно, якое ён прынёс: быў знаўцам гатункаў і марак.

І гэтак было заўсёды, два разы на год — хіба са зменай рэпертуару.

Неяк на чарговы Вялікдзень Юра пазнаёміў-

Бліноў — адзіны сола-п’яніст, які ў 2002-м іграў на адкрыцці Зімовых Алімпійскіх гульніў у Сольк-Лейк-сіці.

І ўрэшце — вяршыня замежнага поспеху. У верасні 2006-га — сольны канцэрт у славутай Карнігі-хол. Гэта першы і, здаецца, пакуль адзіны прадстаўнік Беларусі, якому выпаў гонар там блішчэць!

Сямейныя абставіны, цяжкая хвароба бацькі, фінансавыя складанасці за мяжой — усё сведчыла пра тое, што трэба вяртацца на радзіму.

А тут — па законах жыцця — белая прыступка змяняе колер.

Шмат чаго я дазнаўся з успамінаў маці Юрыя Уладзіміравіча. Напрыклад, наступнае.

версітэт на музычны факультэт.

У нашых размовах Юра жартавіў пераінчавы назвы штатаў, дзе канцэртаваў у Амерыцы: “Аёўшчына”, “Айдахаўшчына”, “Тэхасчына”. Па аналогіі з роднай Драгчынышчынай.

MADE IN BARYSAU

Гасцей у сваім доме, як прывычалі мяне бацькі, сустракаю я часта і з розных нагодаў. Таму з маладосці пазбег інтэлігентнай хваробы скнарэці пад мудрагелістай назвай “эксістэнцыялізм”. А двойчы на год ладжу бяседа абавязкова: на свой дзень нараджэння і на Вялікдзень.

Упершыню запрасіў Юру. Прышоў ён з Настассяй — потым яна стане яго жонкай. Літаральна з парога новы госьць запытаў:

— П’яніна ў доме ёсць?

— Так, — адказаў. — Але старэнькае, барысаўскае, недзе 53-га, здаецца, года выпуску. Пэўна, разладжана яно, мо і якія клавішы западаюць...

— Буду іграць! — і пайшоў у гасцёўню.

Юра асвоіўся, пачаў жартваць. Урэшце, развярнуўся да п’яніна, “дзяла палыцы свэрху вніз”, ухваляў:

— Усё ладзіць, нічога не западае.

І пачаўся канцэрт.

ся ў нас з прафесарам медыцыны Вольгай Алейнікавай. Высветлілася, што ён аднакласнік яе сына Максіма — кампазітара, музычнага прадюсара. Пайшлі агульныя ўспаміны.

Тэм для размоў і музычных пажаданняў маіх гасцей, якія Бліновым выконваліся, “падколак” і Юравых анекдотаў было — да запоўначы.

ЗА МОРАМ, ЗА АКІЯНАМ

У ЗША маладога Блінова апекаваў вядомы ў свеце музыкант венгерскага паходжання Тамаш Унгар, які “на загніваючым захад” збег з радзімы пасля ўводу савецкіх войскаў у Будапешт.

На чарговым конкурсе п’яніст з Беларусі ў якасці прыза атрымаў раяль лепшай у свеце фірмы “Стэнвэй”. З ім ён канцэртаваў па Амерыцы тры гады: інструмент вазілі за ім.

Само сабой, вывучыў англійскую — прычым так, што на іспытах па граматыцы пераўзышоў студэнтаў-амерыканцаў.

Пасля тытула “магістр” у Рочэстэры ў “Істмэнскул” атрымаў у 2004-м званне доктара.

Шчыльны графік гаспадарыў па Штатах, Германіі, Швейцарыі, Кітаі, Японіі... Абавязкова ў канцэртах гучаў любімы Шапэн.

ЧАРГОВЫ “ПРАРОК” У СВАЁЙ АЙЧЫНЕ

Аляксандр Апанасенка, Віктар Дуброўскі, Алег Янчанка, Ігар Сарокін, Марыя Гугеліна, Ніналь Ткачэнка, Аляксей Адамовіч, Ігар Шклярэўскі, Валянцін Бадзьяраў, Леанід Барткевіч, Валерый Рубінчык, Уладзімір Бычкоў... Гэта сусветныя імёны нашага мастацтва! Але ў нас яны ў пэўны момант аказаліся незапатрабаванымі, таму і з’ехалі. Дык гэта толькі тыя, каго я здымаў ці ведаў асабіста і каго цяпер “на ўзлёт” узгадаў!

Мне могуць запярэчыць: маўляў, было тое даўно. Што ж, ёсць і больш блізкі па часе прыклад.

Ці прасачыў хтось лёсы выпускнікоў музычнага ліцэя 1993 года — бліскучай гронкі славурых цяпер у свеце музыкантаў, аднакласнікаў Блінова? Менш за палову з іх засталіся на радзіме. Астатнія даўно разносяць па свеце славу тых краін, якія далі ім магчымасць годна існаваць і плённа працаваць, у душы дзякуючы беларускім настаўнікам за грунтоўную школу майстэрства.

А што ж чакала на радзіме Блінова — выдатнага маладога п’яніста ўжо з сусветнай славай? Прынялі ў кансерваторыю прастым выкладчыкам — то і за гэта дзякуй.

Пра далейшае расказа-ла мне Ларыса Гаўрылаўна.

Калі, аформіўшы адпачынак “за свой кошт”, ён паехаў на гастролі за мяжу замалоўваць музычны імідж Беларусі, яму пагражала звальненне: не па форме напісаў заяву, не па форме перапісвала. Вярнуўся — ізноў нараканні: не заўсёды запайнаў “журнал заняткаў”. Каб у фак кансерваторыі павесіць афішу канцэрта Юрыя Блінова, яго маці трэба было выседжаваць, чакаючы дазволу...

Напісаў заяву аб звальненні — па форме.

Канешне ж, задаволілі. Пазбавіліся ад “сусветнай зоркі”.

У Камерны аркестр філармоніі прынялі простым піяністам, затым

Ларыса Гаўрылаўна мела вялікі спіс аматараў музыкі. Абзаваньвала ўсіх. Хто даваў згоду, таго чакаў перад пачаткам сынавага канцэрта канверт з білетамі. Зала ніколі не пуставала.

Прыкмета: Юрый на пачатку канцэрта кланяўся, вітаючы залу, потым, сядучы за раяль, расшпільваў гузік смокінга. Пасля чарговага выканання, устаючы, такім жа незаўважным рухам гузік зашпільваў — і выходзіў на авансцэну... Калі я ўзгадаў тое над яго труной, прысутныя на развітанні з Юрам суладна заківалі: тыя маніпуляцыі з гузікам былі ўласцівыя толькі яму.

Перад кожным выступленнем сам правяраў работу здымачных камер. Неяк я прафесійным вонкам заўважыў, што адна з

Абодва яны зламалі маё прадстаўленне пра “гармонік”: баян гучаў бышчам арган! П’еса “Зачараванне” адкрыла і невядомага мне кампазітара Аляксандра Пажарыцкага. А як у праграме гучала спалучэнне баяна з раялем у п’есе “Элегія”!

Такімі вучнямі, як Антон Маляёнак або Глеб Папоў — адзіны хлопчык-выканаўца на арфе — ганарыўся Юрый, бы сваім сынам Міраславам.

АПОШНЯЯ БЯСЕДА

“Дык шостага ў шэсць” — так звычайна запрашаю на дзень нараджэння.

Студзеньскім вечарам гэтага года прыйшоў Юра.

Пад маю гітару заспяваў аksamітным барытонам Валерый Анісенка

дзірвала. Я ж не мог не “падкалоць”:

— Ну, Юра, іграў жа па нотах...

Ён “раскусіў” жартоўны падтэкст — маўляў, па нотах кожны зможа — і стаў голасна смяяцца.

Я паказаў яму паперку, на якой надрукаваны прозвішчы тых, хто іграў на хатнім піяніна: Уладзімір Солтан, Васіль Радзімір, Уладзімір Байдаў, Канстанцін Гарачы, Максім Алейнікаў, Генадзь Ермачэнкаў, Пётр Вандзілоўскі, Яфім Самсонаў, Арцём Шышкоў. Апошнім стаяла яго прозвішча. Падзякаваў “за такую годную кампанію”.

“ЛІСТАПАД” ПА-БЛІНОЎСКУ

Аказваецца, думка сабрацца выпускнікам 1993

ліуса наплывалі на экран фота ліцэістаў і настаўнікаў... да некага ўжо не дагукнацца.

Узносіліся анельскія галасы хора хлопчыкаў-ліцэістаў, якім кіраваў Павел Шпелеў.

Арган Таццяны Шчэрбы (Аўстрыя) зачараваў “Інтрадукцыяй” Марандзі.

Піяністка Таццяна Лях (Германія) прадставіла “Скерца” Шапэна.

Аляксей Бурдзелеў узбудзіў залу вакальнымі джазавымі стандартамі.

Наталія Котавя з Марынай Русаковай на двух раялях сыгралі фрагменты “Карнавалу жывёл” Сен-Санса, партыю кісафона выканаў Бліноў.

“Чатыры карціны Нью-Ёрка” Роберта Малінэлі прадставіў Зміцер Сарасек (Масква).

Вялі праграму Юлія Мельнікава і Данііл Шутко (Санкт-Пецярбург).

Сам Юрый у канцэрте выканаў 5-ю санату Скрабіна, а напрыканцы другога аддзялення іграў часткі з канцэрта Шастаковіча для фартэпіяна з аркестрам — яго сабраў таксама ён, сам жа перапісаўшы партыю трыбуна на саксафон, на якім іграў Зміцер Сарасек. Дырыжыраваў Пётр Глоба (Масква).

А ў заключэнне на двух фартэпіяна ў восем рук іграў Астара Пьяцолу піяністы, якія ўжо папярэд-не блішчэлі ў канцэрте.

Не ўсе аднакласнікі здолелі выбрацца з-за

датары — Юры. Хто ж будзе шукаць іх па свеце?

КРАСАВІЦКАЯ ЁЛКА

Задумаўся Юрый: як бы яму патаніць перавезці праз атэйны са Штатаў прызавы “Стэйнівэй” у Мінск?

А пакуль іграў у матчыных пакоях на Petroff, вытрымліваючы дазволены ўзровень “зашумлення” ў гарадской кватэры.

Але гэта ўсё роўна выклікала незадавальненне суседкі: не раз яна выгаворвала яго і сыну, і маці.

Урэшце Юрый займеў студию: пакой на першым паверсе дамкі па вуліцы Чырвонай. У ваконай праёме ўставілі шклопакеты, уцягнулі стол, крэслы — і ўсё, нават раяля не было. Калі заставаўся начаваць, клаўся на падлогу.

І што вы думаеце? Неяк сустрэў ён на Чырвонай ў агульным калідоры тую ж суседку. Са здзіўленнем глянулі яны адно на аднаго. Яна тут не жыла, а здавала суседні з “Бліноўскай студыяй” пакой кватарантам. Вось табе і “выбыкі” жыцця-драматурга!

Гэты Новы год вырашыў з сябрамі сустракаць тут, у студыі: паэт Віктар Шніп з жонкай Людмілай Рублеўскай, яе папчэніца па рэдакцыі Грына... Стол быў традыцыйна “навагоднім”: шампанскае, ікра.

Мінуў Вялікідзень, стары Новы год, Валодхрышча, Стрэчанне. Растаяў снег... А ёлка ўсё стаіць і стаіць! “21 красавіка ўжо Вербная!” — нагадвалі гаспадару.

19 красавіка ў пятніцу сабраліся той жа кампаніяй за тым жа сталом адзначыць “вынас ёлкі”.

Расчынлілі вако. Піяніст падаваў некалі зялёнае пахучае дрэўца, паэт з вуліцы прымаў яго. Калі Віктар нёс ёлку на сметнік, суседзі зіраліся.

Па словах удзельнікаў, было вельмі весела.

А назаўтра, у ноч з суботы на нядзелю, Юрый цягнуком паехаў у Гомель, не сказаўшы маці, што дзеля ўдзелу ў марафоне.

Прабег 21 кіламетр, рухнуў за пяць метраў да фінішнай рысы.

УСЛЕД...

Тыдні за два да Вялікідня пачалі з жонкай складаць спіс: хто будзе за сталом на традыцыйным свяце, з кім цокнемся фарбаванымі яйкамі. Канешне, там было яго прозвішча...

Вольга Алейнікава прынесла запіс п’есы сына на Максіма “Эшюд-фантазія”...

Юры роўна тыдзень ужо не было. Але музыка, якую ён меўся сыграць на велькадзёнай бяседзе, гучала...

Уладзімір АРЛОЎ,
кінарэжысёр
Фота з архіва аўтара

Юрый Бліноў разам з Уладзімірам Арловым.

перавалі на паўстаўкі, потым — на чвэрць...

Уладкаваўся ў Мінсканцэрте “вольным музыкам” — пашанцавала.

НАБОР ВЫШЫНІ

Пайшлі канцэрт за канцэртамі, праграма за праграмай — у зале “Верхні горад”.

Чайкоўскі, Шастаковіч, Шапэн, улюбёны з юнацтва Пракоф’еў.

Нараджалася свая музыка: цыкл для фартэпіяна “Задзяк”, “10 эцюдаў на розныя віды тэхнікі”, “Гісторыі пад Божае Нараджэнне”, “Зімовы вальс”, “Сі-нгры”, “Песні Афеліі” з сапрана, “Кот Шрэдзінгера” са скрыпкай, “Канчэрта Крооса” (менавіта такое прысвячэнне спартсмену) з камерным аркестрам дый яшчэ шмат чаго. Пачаў пісаць оперу “Ладдзя распачы” паводле Караткевіча. Быў зрудытам у сусветнай літаратуры.

камер чамусьці адключылася. На апладысменты з залы ўказаў на яе: Юра кінуўся са сцэны, нешта наладзіў, чырвоны агеньчык запісу загарэўся. Ён удзячна памахаў мне. І канцэрт працягнуўся.

Артыст запрашае на выступленне — і потым, канешне ж, чакае за кулісамі вядукаў, віншаванняў. Мы заўсёды пасля канцэрта заходзілі да яго за кулісы. Нешта заўсёды прэзентавалі: маю новую кніжку, пляшачку... І, канешне ж, дзяліліся шчырым захапленнем ад пачутага.

Сумесна з мясцовымі энтузіястамі ён наладзіў у Драгічыне раз на два гады фестываль дзіцячых талентаў “Палескі агеньчык”. Колькі ж здольных музыкаў-юнакоў там ужо адкрылася!

Аднаго чуў і захапіўся: баяніст Антон Маляёнак. Яго Юрый Уладзіміравіч літаральна сфармаваў як педагога, зрабіў адным з выдатных выканаўцаў краіны.

нашу з ім “каронку”: “Калі праходзіць малодасць”.

Кампанія ў чаканні, піяніст падсілкоўваецца.

Калі ўпершыню ён зайграў на нашым рэдка ўжываным піяніна, та ад тэмпераменту выканаўцы задрыжэлі сувеніры на паліцах, завінелі-ссунуліся бакалы, што стаялі на верхняй накрыўцы інструмента — сын тады ліхаманкава іх здымаў. У далейшым, чакаючы Юру, мы загалзя рыхталіся, пазбавлялі піяніна ўсялякіх непатрэбных “віброуючых” рэчаў.

Пара-тройка тостаў — і Юра разварнуўся да клавішаў.

Сыграў сваё, потым Шапэна — на памяць.

Ні ў каго да таго не бацьку планшты з электроннымі нотаі, якім карыстаўся Юра на канцэртах. Вось і цяпер паставіў планшэт перад сабой на попітр. Загучаў Сяргей Пракоф’еў... Іграў, як заўсёды, натхнёна!

Уражанае застолле ў 15 чалавек бурліва заапла-

года ўжо дунала між аднакласнікамі: як жа, 25 гадоў з дня сканчэння!

Ідэолагам, ініцыятарам, арганізатарам, “прабівалам” задумі стаў менавіта Бліноў. Энергічна дапамагаў Наталія Котавя.

Яны звязаліся з сябрамі, раскіданымі па ўсім свеце, загалзя сумясцілі іх канцэртныя графікі — і хто захачеў ды змог, з’ехаўся ў Мінск.

3 лістапада 2018-га ў філармоніі адбыўся гэты ўнікальны канцэрт.

У прысьменнай зале пад “Сумны вальс” Сібе-

МУЗЕІ

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАЦКІ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, вул. Леніна, 20.
Тэл.: 327 45 62.

Экспазіцыі:

- "Мастацтва Беларусі XII — XVIII стст.;"
- "Мастацтва Беларусі XIX — пач. XXI стст.;"
- "Мастацтва Беларусі XX — пач. XXI стст.;"
- "Мастацтва Расіі XVIII — пач. XX стст.;"
- "Мастацтва краін Заходняй і Цэнтральнай Еўропы XVI — XX стст.;"
- "Мастацтва краін Усходу XIV — XX стст.;"

Выставы:

- Выстава "Два светы рускага іканапісу. Помнікі XVII стагоддзя са збору Музея рускай іконы (Масква)" — да 21 чэрвеня.
- Міжнародны выставачны праект "Сальвадор Далі" — да 30 чэрвеня.
- Выстава пейзажнай графікі Іагана Людвіга Блюйлера (са збору Нацыянальнага музея Ліхтэнштэйна)
- "Падарожжа па Рэйне" — да 8 ліпеня.
- Выставачны праект "Гульні. Ігры. Games" — да 3 ліпеня.
- Выстава "Пільны час" (творы мастакоў Беларусі — юбіляраў 2019 года з цыкла "Нашы калекцыі") — да 30 чэрвеня.
- Выстава "Місія міласэрнасці", прысвечаная медыцынскім сёстрам, — да 9 чэрвеня.

Філіялы Музея МУЗЕЙ "ДОМ МАШКОВІЧА. КУЛЬТУРА І ПАЎЛЮВЫ XIX СТ."
г. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 33а. Тэл.: 327 88 78.

Пастаянныя экспазіцыі:

- "Інтэр'еры шляхецкай сядзібы"
- "Жыццё і творчасць Валенці Ваньковіча"
- "Сядзібны партрэт XVII — сяр. XIX стст."
- Выстава "Вобразы эпохі ў творах Часлава і Станіслава Манюшкаў" — да 10 ліпеня.

МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА Ў В. РАЎБІЧЫ
Спарткомплекс "Раўбічы", Мінскі раён. Тэл.: 507 44 69.

Пастаянныя экспазіцыі:

- "Сезонныя змены"
- "Вадаёмы і насельнікі прыбярэжных раслін"
- "Хвойны тып лесу і насельнікі змяшанага лесу"
- "Насельнікі ліставога і змяшанага лесу"
- "Ахоўныя прыродныя ўчасткі, рэдкія віды жывёл"
- Атракцён "Стужачны лабірынт"
- Атракцён "Лазерны квест"

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТАРЫЧНЫ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, вул. К.Маркса, 12.
Тэл.: 327 43 22.

Экспазіцыі:

- Абноўленая экспазіцыя "Старожытная Беларусь"
- "Беларусь XVI — XVIII стст. у партрэтах і геральдыцы"
- Бестэрміновая акцыя "Адзіны білет", якая дазваляе мінчанам і гасцям сталіцы наведаць музей і яго шэсць філіялаў,

У МІНСКУ ГАЗЕТУ "КУЛЬТУРА" МОЖНА НАБЫЦЬ У НАСТУПНЫХ КРОПКАХ:

магазіны "Белсаюздрук"

Падземны пераход ст.м. "Пятроўшчына".

Падземны пераход ст.м. "Плошча Перамогі".

Проспект Незалежнасці, 44.

Вуліца Валадарскага, 16.

кіёскі "Белсаюздрук"

ст.м. "Наміга", вул. М. Багдановіча.

Проспект Пераможцаў, 5.

Вуліца Рабкораўская, 17.

Проспект Незалежнасці, 68, В.

Вуліца Лабанка, 2.

набыўшы ўсяго адзін білет у любым з іх.

- Аўтарскі праект Ахрэма Белабровіча VKL3D.
- Акцыя "Воляе п'яніна" — кожны дзень з 16.00 да 19.00.

Выставы:

- Выстава "Беларусь: адраджэнне духоўнасці"
- Выстава "Ад рымскага дэнарыя да беларускага рубля"
- Часовая экспазіцыя "Поірк з глыбіні стагоддзяў", прысвечаная навуковай дзейнасці выбітнага беларускага антрапалага Ігара Чакавіна — да 2 чэрвеня.
- Выстава фотаработ Аліка Замосціна "Асалода жыццём" — да 3 чэрвеня.
- Выстава па выніках пленэра "Віктар Сташчанюк. Зачараваны старажытным Менскам" — да 5 чэрвеня.
- Выстава "Сюррэалістычныя далі Георгія Скрыпнічэнкі" — з 6 да 24 чэрвеня.

Філіялы Музея ДОМ-МУЗЕЙ ІЗ ЭЗДУ РСДРП
г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 31а. Тэл.: 290 68 47.

Абноўленая экспазіцыя "Гісторыя сацыял-дэмакратычнага руху канца XIX — пачатку XX стст."

- Навукова-папулярная выстава "Тэматычны свет пад мікраскопам" — да 7 ліпеня.

МУЗЕЙ СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ ДЗЯРЖАЎНАСЦІ
г. Мінск, вул. К.Маркса, 38.
Тэл.: 327 46 11.

Пастаянная экспазіцыя "Сучасная гісторыя Рэспублікі Беларусь: 1991 — 2017 гг."

- Фотавыстава Армена Сардаравы "Архітэктура: Імя і Вобраз" — з 4 чэрвеня.

МУЗЕЙ ПРЫРОДЫ І ЭКАЛОГІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, вул. К.Маркса, 12.
Тэл.: 327 06 33.

Экспазіцыі:

- "Сезонныя змены"
- "Вадаёмы і насельнікі прыбярэжных раслін"
- "Хвойны тып лесу і насельнікі змяшанага лесу"
- "Насельнікі ліставога і змяшанага лесу"
- "Ахоўныя прыродныя ўчасткі, рэдкія віды жывёл"
- Атракцён "Стужачны лабірынт"
- Атракцён "Лазерны квест"

МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ТЭАТРАЛЬНАЙ І МУЗЫЧНАЙ КУЛЬТУРЫ
г. Мінск, Музычны зав., 5.
Тэл.: 220 26 67.

Пастаянныя экспазіцыі:

- "Вытокі тэатральнай і музычнай культуры на беларускіх землях";
- "Музычная і тэатральная культура Беларусі ў X — XIX стст."; "Беларуская музычная культура XX ст."; "Тэатральная культура Беларусі XX ст."
- Выстава "Пётр Шумаў. Вартане дадому" — з 4 да 30 чэрвеня.
- Выстава "Тэатр мастака. Казімір Малевіч прысвячаецца" — да 2 чэрвеня.

ГАСЦЁЎНА УЛАДЗІСЛАВА ГАЛУБКА
г. Мінск, вул. Старавіненская, 14. Тэл.: 286 74 03.

Пастаянная экспазіцыя "Robo Art" (футурыстычныя мадэлі робатаў, зброі, аўтамабіляў і касмічнай тэхнікі) — да 28 чэрвеня.

Майстар-класы:

- Музейныя заняткі "Тэатральная лялька" для дзяцей 5+.
- Інтэрактыўныя музейныя заняткі "Асновы акцёрскага майстэрства" для дзяцей ад 5 да 10 гадоў.

МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСКАГА КІНО
г. Мінск, вул. Сявядлова, 4.
Тэл.: 327 10 75.

Пастаянная экспазіцыя "Гісторыя беларускага кінематографа"

- Выстава маладой беларускай фатаграфіі "2x2" — да 2 чэрвеня.
- Выстава "Галоўная драпіна" (работы мінскага канцэптуальнага фатографа Ігара Саўчанкі) — з 6 чэрвеня да 7 ліпеня.

БЕЛАРУСЬ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ
г. Мінск, пр-т Пераможцаў, 8.
Тэл.: 327 11 66; 203 07 92.

Музей працуе: пн. — выхадны, аўт. — нядз. — ад 10-й да 18-й, сяр. — ад 12-й да 20-й.

Пастаянная экспазіцыя:

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТАРЫЧНЫ МУЗЕЙ-ЗАПАВЕДНІК "НЯСВІЖ"
г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19.
Тэл.: (8-01770) 2 06 60, 2 06 02; +37529 551 80 51, +37529 190 31 49.

Палацывы ансамбль

- Пастаянная экспазіцыя
- Выставачны праект "Раз'ябаныя карункі" (работы майстра па дрэву А.У. Свірыда) — да 3 ліпеня.
- Выстава сучаснага украінскага майстра Дар'і Апелішкінай "Куфарак выцінанак" — да 1 чэрвеня.

■ Гістарычны квест "Тэямніцы і загадкі палаца Радзівілаў". Па папярэдніх заяўках.

Сектар экскурсійнай і інфармацыйнай дзейнасці
Вул. Гейска, 1.

- Пастаянная экспазіцыя. **Ратуша** Вул. Савецкая, 3.
- Пастаянная экспазіцыя.
- Квест "Выходкі старога захавальніка". Па папярэдніх заяўках.
- Служкая брама
- Часовая экспазіцыя "Святло" (падсвечнікі, кандэлябры, шандалы) — да 30 верасня.

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "МІР"
г.п. Мір, Карэліцкі раён, Гродзенская вобласць.
Тэл.: (8-01596) 2 82 90, (8-01596) 2 82 70.

- Пастаянная экспазіцыя.
- Тэатралізаваная экскурсія "Мірскі замак і яго ўладальнікі: шлях праз стагоддзі".
- Экскурсія з элементамі дэгустацыі "У гасці да Пана Куханку".
- Экскурсія з элементамі анімацыі і дэгустацыі "Мірскі замак. Гісторыя. Культура. Дэгустацыя".
- Тэматычная экскурсія з элементамі квеста для дваіх "Інтрыгі Купідона".
- Музейныя камунікацыйныя праграмы: "Табе, нашчадак, у добры дар...", "Ад усяго сэрца — самы лепшы пачастунак", "Капрызы моды ракако".
- Квест "Белы слон".
- Дзіцячая тэатралізаваная экскурсія "Чароўная гісторыя ў Мірскім замку".
- Правядзенне вясельных цырымоній, святкаванне гадавіны Вясяля.
- Музейныя фоталяпоўка.

ДЗЯРЖАЎНЫ ЛІТАРАТУРНА-МЕМАРЫЯЛЬНЫ МУЗЕЙ ЯКУБА КОЛАСА
г. Мінск, вул. Акадэмічная, 5.
Тэл.: 294 91 96.

Экспазіцыі:

- "Якуб Колас. Жыццё і творчасць"
- Экспазіцыя "Склеп" на сядзібе Якуба Коласа.
- Часовая экспазіцыя "Легенды сонечнага каменя" — да 5 чэрвеня.
- Тэматычная экскурсіі і лекцыйныя заняткі.
- Тэатралізаваныя прадстаўленні паводле беларускіх народных казак.
- Музейныя майстар-класы і заняткі.
- Мультымедычны комплекс "Чалавек. Асоба. Час".
- Пешая экскурсія "Мясцінамі Коласа ў Мінску".
- Інтэрактыўныя праграмы для сямейных наведвальнікаў, квест-гульні "Тэямніцы дома Песняра".

ДЗЯРЖАЎНЫ ЛІТАРАТУРНА-МЕМАРЫЯЛЬНЫ МУЗЕЙ ЯКУБА КОЛАСА
г. Мінск, вул. Акадэмічная, 5.
Тэл.: 294 91 96.

Экспазіцыі:

- "Якуб Колас. Жыццё і творчасць"
- Экспазіцыя "Склеп" на сядзібе Якуба Коласа.
- Часовая экспазіцыя "Легенды сонечнага каменя" — да 5 чэрвеня.
- Тэматычная экскурсіі і лекцыйныя заняткі.
- Тэатралізаваныя прадстаўленні паводле беларускіх народных казак.
- Музейныя майстар-класы і заняткі.
- Мультымедычны комплекс "Чалавек. Асоба. Час".
- Пешая экскурсія "Мясцінамі Коласа ў Мінску".
- Інтэрактыўныя праграмы для сямейных наведвальнікаў, квест-гульні "Тэямніцы дома Песняра".

Экспазіцыя "Склеп" на сядзібе Якуба Коласа.

Часовая экспазіцыя "Легенды сонечнага каменя" — да 5 чэрвеня.

Тэматычная экскурсіі і лекцыйныя заняткі.

Тэатралізаваныя прадстаўленні паводле беларускіх народных казак.

Музейныя майстар-класы і заняткі.

Мультымедычны комплекс "Чалавек. Асоба. Час".

Пешая экскурсія "Мясцінамі Коласа ў Мінску".

Інтэрактыўныя праграмы для сямейных наведвальнікаў, квест-гульні "Тэямніцы дома Песняра".

Акцыі:

- "Самы лепшы дзень" (дзень нараджэння ў музей).

■ Віншаванне ад музея, фотасесія "У дзень Вясяля — у музей!"

ДЗЯРЖАЎНЫ ЛІТАРАТУРНЫ МУЗЕЙ ЯНКІ КУПАЛЫ
г. Мінск, вул. Янкі Купалы, 4.
Тэл.: 327 78 66.

- Юбілейны выставачны праект "Музей-75" — да 22 чэрвеня.
- Пастаянная экспазіцыя "Шляхі" з праглядам роліка ў 3D-фармаце і інтэрактыўнай зонай для дзяцей
- "Хлопчык і лётчык", галарграфічным тэатрам.
- Інтэрактыўны музейныя праграмы "У пошуках папараць-кветкі", "Вячоркі".

МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ГОРАДА МІНСКА
г. Мінск, вул. Рэвалюцыйная, 10.
Тэл.: 321 24 30.

Філіялы Музея гісторыі горада Мінска

ГАРАДСКАЯ МАСТАЦКАЯ ГАЛЕРЭЯ ТВОРАЎ Л.Д. ШЧАМЯЛЁВА
г. Мінск, вул. Рэвалюцыйная, 10. Тэл.: 321 24 30.

- Адноўленая экспазіцыя "Адкрыццё жывапісу"

(візуальная рэтраспектыва творчасці народнага мастака Галерэя Леаніда Шчамялёва).

- Выставачны праект з цыкла "Асабісты гісторыі" "Мінская прапінка. Частка 1. Happy New Minsk".

МАСТАЦКАЯ ГАЛЕРЭЯ МІХАІЛА САВІЦКАГА
г. Мінск, пл. Свабоды, 15.
Тэл.: 321 24 30.

Экспазіцыі:

- "Мастак. Грамадзянін. Герой". Прысвечаная Ганароваму грамадзяніну г. Мінска Міхалу Савіцкаму.
- "Мінск губернскай Шляхецкай паліцыі".
- Выстава "Еўрапейскія баявыя ўмельствы. Ад кузі Вулкана да ўмельства Марса" — да 15 верасня.
- Выстава жаночых аксесуараў з калекцыі мастака, дызайнера, рэстаўратара Ігара Сурмачэўскага "Дамскія штучкі" — да 15 верасня.

МІНСКАЯ ГАРАДСКАЯ РАТУША
г. Мінск, пл. Свабоды, 2а.
Тэл.: 321 24 30.

Выставачныя праекты:

- "Мінск у гістарычнай прасторы. Картаграфічны кабінет".
- "Мінск сярод сяброў. Гародні-пабрацімы сталіцы Беларусі".
- "Археалагічныя артэфакты ў XII — XIX стст."

ЭКСПАЗІЦЫЯ "КАРЭТНАЯ"
г. Мінск, вул. Кірылы і Мяфодыя, 8. Тэл.: 321 24 30.

- "Сані • Авозкі; калыска •

ПА ПЫТАННЯХ РАЗМЯШЧЭННЯ РЭКЛАМЫ Ў ГАЗЕЦЕ "КУЛЬТУРА" звяртайцеся па тэлефоне +375 17 286 07 97 і па тэлефоне/факсе +375 17 334 57 41 альбо пішыце на электронны адрас kultura@tut.by!

брычка; карэта • вупраж" (пастаянная экспазіцыя па гісторыі гужавога транспарту жыхароў Мінска XIX — пачатку XX стст.).

- Віртуальная гульня "Карэты майстар".

МУЗЕЙ "ЛОШЫЦКАГА СЯДЗІБА"
г. Мінск, праезд Чыжэўскіх, 8-2.

- Пастаянная экспазіцыя.
- Выставачны праект "Беларускі брыльянт у кароне паладзійных абразоў праваслаўя" — да 27 кастрычніка.

ФІГЕЛЬ ЛОШЫЦКАГА СЯДЗІБА ПАРКАВАГА КОМПЛЕКСУ
г. Мінск, праезд Чыжэўскіх, 10.
Тэл.: 285 18 86.

Экспазіцыя:

- "Кола часу" — прадметы гарадской і сялянскай культуры кан. XIX — сяр. XX стст.

АРТ-ГАСЦЁЎНА "ВЫСОКАЕ МЬСТА"
г. Мінск, вул. Герцога, 2а.
Тэл.: 321 24 30.

- Выстава жывапісу і графікі Юліі Ягоўдзік, Зосі Шаціла і Міхаса Шацілы "Шчаслівы дзень" — да 16 чэрвеня.

НАВАГРУДСКІ ГІСТОРЫКА-КРАЯЗНАУЧЫ МУЗЕЙ
г. Навагрудка, вул. Гродзенская, 2.
Тэл.: (8-01597) 2 14 70.

Пастаянная экспазіцыя:

- "Гісторыя Навагрудчыны са старажытных часоў да Вялікай Айчыннай вайны".
- Навагрудка, вул. Мінская, 64-66.
- Экспазіцыя: "Музей яўрэйскага супраціўлення на Навагрудчыне".

ДОМ-МУЗЕЙ АДАМА МІЦКЕВІЧА Ў НАВАГРУДКУ
г. Навагрудка, вул. Леніна, 1.
Тэл.: (8-01597) 2 43 40 (каса).

Пастаянная экспазіцыя:

- "Жыццё і творчасць Адама Міцкевіча".
- Пастаянныя выставы: "Святло кухні Міцкевічаў", "Малючкі сельскага жоніцы", "Пан Тадэвуш" праз час і народы".

ГАЛЕРЭЯ "УНІВЕРСІТЭТ КУЛЬТУРЫ"
г. Мінск, пл. Кастрычніцкая, 1.
Тэл.: 327 26 12.

- Персанальная выстава Алідора Каточы (Італія) "Колер і матэрыял" — да 12 чэрвеня.
- Выстава дзіцячых мініяцюры "Арменія старажытная, Арменія вечная" — з 1 да 12 чэрвеня.

ТЭАТРЫ

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, пл. Партызскай камуны, 1. Тэл./факс: 334 11 56.

- 2 — "Рыгелета" (опера ў 2-х дзеях) Дж.Вердзі. У партыі Рыгелета — Сяргей Маскальцоў (Расія). Пачатак а 18-й.
- 3 — "Бядазка" (балет у 3-х дзеях) Л.Мінкуса. Дырыжор — Мікалай Калядка.
- 3 — Тэатралізаваны канцэрт "Тэнары супраць басоў". Камерная зала імя Л.П.Александровскай. Пачатак у 19.30.
- 4 — "Пікавая дама" (опера ў 2-х дзеях)

П.Чайкоўскага. У партыі Германа — Эдуард Мартынюк (Украіна).

- 5 — "Маленькі прынец" (балет у 2-х дзеях) Я.Левеава. Дырыжор — Алег Лявун.
- 6 — "Лятучая мыш" (аперэта ў 3-х дзеях) І.Штрауса. Дырыжор — Іван Касцяцян. Прэм'ера.
- 7 — "Анота" (балет у 2-х дзеях) В.Гаўрыліна. Дырыжор — Іван Касцяцян. Прэм'ера.

ЗАСЛУЖАНЫ КАЛЕКТЫЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ "РЭСПУБЛІКАНСКІ ТЭАТР БЕЛАРУСКАЙ ДРАМАТУРГІІ"
г. Мінск, вул. Крапоткіна, 44. Тэл./факс: 154 04 44.

- 3 — "Гендарныя выкрутасы" (фантастычная

камедыя вар'яцкіх становішчаў) А.Вузкіч. Прэм'ера.

- 4 — "Білет на брэсцкі цыгнік" (тропіліт у адной дзёі) В. Каралёва. Прэм'ера.
- 5 — "Кар'ера доктара Рауса" (гістарычна недакладная трагікамедыя) В.Марціновіча.
- 6 — "Бетон" (візуальная пазія) Я.Карняга.

ЗАСЛУЖАНЫ КАЛЕКТЫЎ БЕЛАРУСЬ ТЭАТР "ЛЯЛКА"
г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2. Тэл.: (8-0212) 36 32 50.

- 1 — "Вясёлы Дарафей" (інтэрактыўная казка).
- 8 — "Умка" (кральная гісторыя ў адной дзёі) Ю.Якаўлева. Пачатак спектакляў аб 11-й.